

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินการฝึกอบรมครูตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน
ของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 การเสนอการประเมินออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการประเมินกระบวนการฝึกอบรมครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4
2. ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้าน
คุณธรรมของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังจากฝึกอบรม 4 เดือน
3. ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรม
ของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังจากฝึกอบรม 5 เดือน เป็นระยะเวลา
1 ภาคเรียน
4. ผลการศึกษาสภาพการใช้เพลงและเกมประกอบการสอนของครูประถมศึกษา
เขตการศึกษา 4 ภายหลังจากฝึกอบรม 6 เดือน

ผลการประเมินกระบวนการฝึกอบรมครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4

ผลการประเมินกระบวนการฝึกอบรมครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 มีดังนี้

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร
2. การเตรียมการดำเนินการฝึกอบรม
3. การดำเนินการฝึกอบรม
4. การประเมินผลการฝึกอบรม

ผลการประเมินกระบวนการฝึกอบรมครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 มี
รายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการประเมินกระบวนการฝึกอบรมครูประถมศึกษา
เขตการศึกษา 4 มี 2 กลุ่ม คือ ผู้ดำเนินการฝึกอบรม จำนวน 18 คน ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
จำนวน 308 คน จำแนกสถานภาพได้ ดังนี้

1.1 ผู้ดำเนินการฝึกอบรม

จากการสอบถามผู้ดำเนินการฝึกอบรม จำนวน 18 คน มีลักษณะและ
ปริมาณ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สถานภาพทั่วไปของผู้ดำเนินการฝึกอบรม ในด้านเพศ อายุ อาชวราชการ
ศาสนา สถานภาพสมรส วุฒิทางการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	10	55.56
	หญิง	8	44.44
อายุ	25-30 ปี	2	11.11
	31-35 ปี	7	38.89
	36-40 ปี	6	33.33
	41 ปีขึ้นไป	3	16.67
อาชวราชการ	5-10 ปี	2	11.11
	11-15 ปี	9	50.00
	16-20 ปี	5	27.78
	21 ปีขึ้นไป	2	11.11
ศาสนา	พุทธ	18	100.00
สถานภาพสมรส	โสด	6	33.33
	สมรส	12	66.67
วุฒิทางการศึกษา	ต่ำกว่าอนุปริญญา	1	5.56
	ปริญญาตรี	16	88.88
	สูงกว่าปริญญาตรี	1	5.56
ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน	ศึกษานิเทศก์จังหวัด	2	11.11
	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	5	27.78
	ครูผู้สอน	10	55.56
	ครูช่วยราชการ สปอ.	1	5.56

จากตารางที่ 3 แสดงว่าผู้ดำเนินการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 เป็นชายร้อยละ 55.56 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี มากที่สุด คือร้อยละ 38.89 อายุราชการระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 50.00 ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่สมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 66.67 มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 88.88 และส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 55.56

1.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

จากการสอบถามสถานภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 308 คน ได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 279 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.58 ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังแสดงไว้ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สถานภาพทั่วไปของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำแนกตามเพศ อายุ อายุราชการ ศาสนา สถานภาพสมรส วุฒิทางการศึกษา และตำแหน่งในการปฏิบัติงาน

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	102	36.56
	หญิง	177	63.44
อายุระหว่าง	21-25 ปี	1	0.36
	26-30 ปี	46	16.49
	31-35 ปี	122	43.73
	36-40 ปี	50	17.92
	41-45 ปี	36	12.90
	46-50 ปี	12	4.30
	51-55 ปี	4	1.43
56 ปีขึ้นไป	1	0.36	
อายุราชการ	1-5 ปี	1	0.36
	6-10 ปี	72	25.80

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ	
	11-15 ปี	121	43.37
	16-20 ปี	49	17.56
	21-25 ปี	18	6.45
	26-30 ปี	8	2.87
	31-35 ปี	6	2.15
	36-40 ปี	2	0.72
	41 ปีขึ้นไป	2	0.72
ศาสนา	พุทธ	271	97.13
	คริสต์	1	0.36
	อิสลาม	7	2.51
สถานภาพสมรส	โสด	41	14.70
	สมรส	226	81.00
	หม้าย	10	3.58
	หย่า	2	0.72
วุฒิทางการศึกษา	ต่ำกว่าอนุปริญญา	34	12.19
	อนุปริญญา	62	22.22
	ปริญญาตรี	183	65.59
ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน	ผู้บริหารโรงเรียน	19	6.81
	ครูผู้สอน	245	87.81
	ครูสายสนับสนุนการสอน	8	2.87
	ครูช่วยราชการ สปอ.	7	2.51

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเป็นหญิง ร้อยละ 63.44 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี และอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี มากที่สุด ร้อยละ

43.73 และ 43.37 ตามลำดับ นอกจากนี้ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.13 สมรสแล้วมากที่สุดคือร้อยละ 81.00 มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 65.59 และเป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 87.81

2. การเตรียมการดำเนินการฝึกอบรม

การประเมินการเตรียมการฝึกอบรมนี้ ผลการเตรียมการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ผลการประเมินเอกสารการปฏิบัติงานในการเตรียมการฝึกอบรม

จากการสำรวจในการเตรียมการฝึกอบรม ในช่วงที่ 1 ของ การฝึกอบรม ทั้ง 4 จุดฝึกอบรม เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ ต้องมีเอกสารการฝึกอบรม ครอบคลุมรายการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

รายการที่ 1 เอกสารโครงการ

รายการที่ 2 แผนการปฏิบัติงาน

รายการที่ 3 บันทึกการประชุมการเตรียมการ

รายการที่ 4 คำสั่ง สปจ/สปอ/สปก.

รายการที่ 5 หนังสือสั่งการไปยังกลุ่มโรงเรียน/โรงเรียน

พบว่า ทุกจุดฝึกอบรมมีเอกสารครบทุกรายการตามที่กำหนด นอกจากนี้ ยังมีหลักฐาน การปฏิบัติงานอื่น ๆ เช่น ใบส่งของ แฟ้มเอกสารสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม บัญชีลงเวลา ไปกลับของผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบบประเมินผลประจำวัน ตารางกำหนดการฝึกอบรม ตารางแสดงผลคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม บัตรงานประกอบกิจกรรมศึกษา ชุคฝึกอบรม สื่อที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม เอกสารเพลง และหลักฐานสำคัญในการเบิกจ่ายค่า เบี้ยเลี้ยง

2.2 ผลการประเมินการเตรียมการฝึกอบรม

จากการสอบถามผู้ดำเนินการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเตรียมการ ฝึกอบรม ในช่วงที่ 1 ของการฝึกอบรมทั้ง 4 จุดฝึกอบรม เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ ในรายการแต่ละข้อของแบบสอบถามจะต้องมีค่าเฉลี่ยของการแสดงความคิดเห็น ตั้งแต่ ระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.50 ขึ้นไป) อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด จึงถือว่า มีการเตรียมความพร้อมในระดับน่าพอใจ ปรากฏผลดังตารางที่ 5 ดังนี้

จากตารางที่ 5 แสดงว่า โดยส่วนรวมแล้วผู้ดำเนินการฝึกอบรม มีความคิดเห็นต่อการเตรียมการฝึกอบรมในระดับมากทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่อง การทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ในรายการแต่ละข้อของแบบสอบถาม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องตอบในระดับมากอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด ดังนั้นในการฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้ดำเนินการฝึกอบรม มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับน่าพอใจ และเมื่อพิจารณาเป็นรายจุดฝึกอบรม พบว่า ทุกจุดฝึกอบรมมีการเตรียมความพร้อมเป็นไปตามเกณฑ์กำหนด แต่ในรายการบางข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ในจุดฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง ความพร้อมในการจัดเตรียมสถานที่ฝึกอบรม จุดฝึกอบรมที่ 3 เรื่อง ความเหมาะสมในการวางแผน การใช้งบประมาณ

3. การดำเนินการฝึกอบรม

การประเมินการดำเนินการฝึกอบรมนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตการดำเนินการฝึกอบรม แบบสังเกตพฤติกรรมผู้ดำเนินการฝึกอบรมขณะดำเนินการฝึกอบรม แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมขณะรับการฝึกอบรม แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ดำเนินการฝึกอบรมที่มีต่อการดำเนินการฝึกอบรม ผลมีดังนี้

3.1 ผลการประเมินการดำเนินการฝึกอบรม

จากการสังเกตการดำเนินการฝึกอบรม ในช่วงที่ 1 และ 3 ของการฝึกอบรมทั้ง 4 จุดฝึกอบรม เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ ต้องผ่านทุกรายการในแบบสังเกต ปรากฏผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการสังเกตการดำเนินการฝึกอบรมครูประถมศึกษาจำแนกตามจุดฝึกอบรม

รายการ	จุดฝึกอบรม			
	1	2	3	4
1. การวางแผนการดำเนินการ ฝึกอบรม	วางแผน	วางแผน	วางแผน	วางแผน
2. การเตรียมเอกสารและสื่อ	เตรียม	เตรียม	เตรียม	เตรียม
3. การตรงต่อเวลา	ไม่ตรงต่อ เวลา	ไม่ตรงต่อ เวลา	ไม่ตรงต่อ เวลา	ไม่ตรงต่อ เวลา
4. กิจกรรมการฝึกอบรม	ครบ กระบวนการ	ครบ กระบวนการ	ครบ กระบวนการ	ครบ กระบวนการ
5. การประสานงาน	มี	มี	มี	มี
6. การดำเนินการฝึกอบรม	ตามแผน	ตามแผน	ตามแผน	ตามแผน
7. สถานที่จัดฝึกอบรม	ไม่เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
8. สิ่งอำนวยความสะดวก	มี	มี	มี	มี

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ไม่ว่าจะพิจารณาโดยส่วนร่วมหรือแยกเป็นรายจุด
ฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรมอยู่ในระดับไม่เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด คือ ไม่สามารถ
จัดดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ได้ครบทุกรายการ รายการดังกล่าวได้แก่ การตรงต่อเวลา
และสถานที่ที่ฝึกอบรม

3.2 ผลการประเมินพฤติกรรมผู้ดำเนินการฝึกอบรม

จากการสังเกตผู้ดำเนินการฝึกอบรม จำนวน 18 คน ขณะ
ดำเนินการฝึกอบรมกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 110 กิจกรรม ในช่วงที่ 1 และ 3 ของ
การฝึกอบรม เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ ในรายการแต่ละข้อของแบบสังเกต
ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องมีค่าเฉลี่ยที่ได้รับการประเมินพฤติกรรม ตั้งแต่ระดับดี
อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด จึงถือว่าเป็น่าพอใจ ปรากฏผลดังตาราง
ที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับจิตกรรรมผู้ทำในการปกครองระดับต่าง ๆ

รายการ	จุดประสงค์ที่ 1		จุดประสงค์ที่ 2		จุดประสงค์ที่ 3		จุดประสงค์ที่ 4	
	ระดับจิตกรรรม $\bar{x}$ S.D.	ความ หมาย	ระดับจิตกรรรม $\bar{x}$ S.D.	ความ หมาย	ระดับจิตกรรรม $\bar{x}$ S.D.	ความ หมาย	ระดับจิตกรรรม $\bar{x}$ S.D.	ความ หมาย
การดำเนินการ								
1. การเตรียมตัว	4.35 0.56	ก	4.55 0.56	ก	4.38 0.46	ก	4.14 0.43	ก
2. การเฝ้าระวังและแก้ไขข้อบกพร่อง	4.21 0.21	ก	4.21 0.50	ก	4.06 0.59	ก	4.04 0.76	ก
3. ยอมรับหน้าที่	3.21 0.50	ก	4.17 0.62	ก	4.32 0.47	ก	4.14 0.51	ก
4. การควบคุมกิจกรรม	3.56 0.62	ก	4.21 0.50	ก	4.10 0.51	ก	4.06 0.45	ก
5. อดทน/แข็งแรง	4.22 0.51	ก	4.23 0.52	ก	4.15 0.49	ก	3.93 0.45	ก
6. การใช้เวลา	3.43 0.57	ก	3.46 0.50	ก	3.47 0.60	ก	3.41 0.56	ก
ผู้ดำเนินการ								
1. การโฆษณา	4.22 0.51	ก	4.21 0.50	ก	4.12 0.53	ก	4.03 0.41	ก
2. ความรับผิดชอบ	4.39 0.49	ก	4.42 0.49	ก	4.47 0.50	ก	4.46 0.50	ก
กิจกรรม								
1. การจัดการที่มีขั้นตอน	4.13 0.54	ก	4.50 0.63	ก	4.35 0.54	ก	3.90 0.48	ก
ผู้ปกครอง/สื่อ								
1. การเตรียมอุปกรณ์/สื่อ	4.26 0.53	ก	4.25 0.52	ก	4.24 0.56	ก	4.10 0.46	ก
2. การเลือกสื่อประเภท/สื่อที่เหมาะสม	4.09 0.50	ก	4.29 0.61	ก	4.25 0.60	ก	4.00 0.37	ก
3. การใช้อุปกรณ์/สื่อ	4.17 0.56	ก	4.25 0.52	ก	4.09 0.56	ก	3.63 0.40	ก

จากตารางที่ 7 แสดงว่า โดยส่วนรวมหรือพิจารณาแยกตามจุดฝึกอบรมแล้ว ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะดำเนินการฝึกอบรม อยู่ในระดับดี 11 ใน 12 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 91.67 ของจำนวนรายการทั้งหมด โดยมีรายการพฤติกรรมด้านความเป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การเตรียมตัวดำเนินการฝึกอบรม ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องมีจำนวนรายการพฤติกรรมในระดับดี อย่างน้อยร้อยละ 80

สรุปได้ว่า ในขณะที่ดำเนินการฝึกอบรมนั้น ผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้เตรียมตัวเตรียมอุปกรณ์/สื่อมาดี เป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์/สื่อ การใช้ภาษาอธิบาย ชัดเจนและเร้าความสนใจเข้าสู่กิจกรรมได้อย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการฝึกอบรมและง่ายต่อการควบคุมกิจกรรม อย่างไรก็ตาม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีรายการพฤติกรรมด้านการรักษาเวลาในระดับพอใช้ เท่านั้น

3.3 ผลการประเมินพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม

จากการสังเกตผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 308 คน หาร่วมกิจกรรมฝึกอบรม จำนวน 227 กิจกรรม ในช่วงที่ 1 และ 3 ของการฝึกอบรมทั้ง 4 จุดฝึกอบรม ทั้งรายละเอียด ดังนี้ เป็นกิจกรรมศึกษาชุดฝึกอบรม จำนวน 44 กิจกรรม กิจกรรมนันทนาการ แรกพบ สร้างเสริมคุณธรรม ยามเช้า มาตามนัดและอำลา จำนวน 65 กิจกรรม กิจกรรมชมภาพทัศน์ ภาพเลื่อนและสรุปแผ่นใส จำนวน 35 กิจกรรม กิจกรรมสรุปรายงานผลการศึกษาชุดฝึกอบรมและการประเมินผลประจำวัน จำนวน 61 กิจกรรม และกิจกรรมการรายงานผลการฝึกปฏิบัติจากชุดฝึกอบรม จำนวน 22 กิจกรรม เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ

1) ในรายการแต่ละข้อของแบบสังเกต ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีค่าเฉลี่ยที่ได้รับการประเมินพฤติกรรม ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด และ

2) ในข้อ 1) จะต้องมียุทธศาสตร์ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ อย่างน้อยร้อยละ 80
ปรากฏผลดังตารางที่ 8-12 ดังนี้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของบุรุษวัยการปกครองระดับอำเภอทุกปีงบประมาณ

รายการ	จุดปีงบประมาณที่ 1		จุดปีงบประมาณที่ 2		จุดปีงบประมาณที่ 3		จุดปีงบประมาณที่ 4		รวมทุกจุดปีงบประมาณ ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. พฤติกรรม	
	ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. พฤติกรรม	ความ หมาย	ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. พฤติกรรม	ความ หมาย	ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. พฤติกรรม	ความ หมาย	ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. พฤติกรรม	ความ หมาย		
1. การแสดงความรักและสนใจ	4.13	0.59	4.18	0.39	4.27	0.44	4.27	0.44	4.22	0.42
2. การแสดงการกระทำที่เรียบร้อย	4.27	0.44	4.27	0.44	4.36	0.48	4.27	0.44	4.30	0.46
3. การสังเกตและถามถึงปัญหาในชุมชน	3.82	0.72	3.91	0.67	4.00	0.60	4.00	0.60	3.91	0.67
4. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.73	0.62	3.82	0.58	4.02	0.58	3.73	0.45	3.77	0.56
5. การแสดงความคิดเห็น	3.82	0.72	3.91	0.67	4.00	0.60	3.73	0.62	3.86	0.67
6. ความเป็นกันเอง	3.54	0.50	3.54	0.65	3.82	0.72	3.54	0.76	3.61	0.68
7. ให้ความร่วมมือในการรวมกิจกรรม	3.54	0.99	3.54	0.65	3.82	0.72	3.73	0.62	3.67	0.74

จากตารางที่ 8 แสดงว่า โดยส่วนรวมหรือพิจารณาแยกตามจุดฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมศึกษาชุดฝึกอบรมอยู่ในระดับที่ดีทุกข้อ โดยมีรายการพฤติกรรมการแสดงความรักหรือรสนิยมที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ การแสดงความพอใจและสนใจ และน้อยที่สุดในเรื่องการเป็นไปตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละจุดฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 ทุกจุดฝึกอบรม ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีจำนวนรายการพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมศึกษาชุดฝึกอบรมอยู่ในระดับดี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด

จุดเด่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการศึกษาชุดฝึกอบรมมาก มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และทำงานเป็นกลุ่มโดยพยายามให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

จุดด้อย ชุดฝึกอบรมมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อสังเกตอื่น ๆ ทุกจุดฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมคอยกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมดังกล่าว น้อย ในบางจุดฝึกอบรมได้บอกให้มีการเลือกประธาน เลขานุการกลุ่ม และบอกวิธีการศึกษาอย่างชัดเจน

โดยสรุป ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความพอใจ สนใจ มีความกระตือรือร้นในขณะร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการสนทนาและสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม นอกจากนี้ ยังให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง เป็นไปตามเวลาที่กำหนดและให้ความร่วมมือด้วยดี ก่อให้เกิดความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมระหว่าง ๒๖ เดือนของการฝึกอบรม
ภาคบังคับและอาสา

รายการ	จุดประสงค์ที่ 1		จุดประสงค์ที่ 2		จุดประสงค์ที่ 3		จุดประสงค์ที่ 4	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. การแสดงความรักและสนใจ	4.05	0.72	4.06	0.67	4.31	0.46	4.06	0.67
2. การแสดงความรู้สึกชอบ	3.94	0.72	4.00	0.71	4.25	0.43	4.06	0.67
3. การสนทนาและให้ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม	3.76	0.94	3.75	1.05	3.75	0.97	3.69	0.95
4. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.71	0.82	3.09	0.76	3.01	0.89	3.50	0.70
5. การแสดงความคิดเห็น	3.59	0.69	3.75	0.85	3.94	0.24	3.01	0.53
6. เป็นไปตามหลักการเกณฑ์	3.35	0.90	3.25	0.90	3.38	0.76	3.19	0.85
7. มีความพึงพอใจในการฝึกอบรม	3.56	1.35	3.01	0.95	3.94	0.75	3.69	0.95

จากตารางที่ 9 แสดงว่า โดยส่วนรวมหรือพิจารณาแยกตามจุดฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีระดับพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมแรกพบ ยามเช้า นันทนาการ สร้างเสริมคุณธรรม มาตามนัด และอำลา อยู่ในระดับมาก 6 ใน 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของจำนวนรายการทั้งหมด โดยมีรายการพฤติกรรมการแสดงความพอใจและสนใจได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่การแสดงความกระตือรือร้น และได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เรื่องการเป็นไปตามเวลากำหนด ซึ่งระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้เท่านั้น แต่จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละจุดฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมนี้มากกว่าร้อยละ 80 ทุกจุดฝึกอบรม ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนรายการพฤติกรรมอยู่ในระดับดีไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด

จุดเด่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี ทุกคนมีความสุขสนุกสนานก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการฝึกอบรม นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำเอากิจกรรมการแบ่งกลุ่ม เพลง ไปใช้ประกอบการสอนให้สัมพันธ์กับกิจกรรมวิชาการได้

จุดด้อย ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ค่อยฟังคำอธิบาย และไม่เคารพคำสั่ง กติกา ในกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม

ข้อสังเกตเพิ่มเติม ในบางจุดฝึกอบรมไฟฟ้าดับ ฝนสาดเข้ามาในห้องฝึกอบรม มีการเปลี่ยนสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมร้องเพลงนานเกินไปหรือร้องเพลงซ้ำ ๆ ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร้องได้แล้วหรือใช้เวลาในบางกิจกรรมมากเกินไป ทำให้กิจกรรมล้า ๆ ไป ต้องล่าช้า

สรุป ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความพอใจและสนใจ มีความกระตือรือร้น ในขณะร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการสนทนาและสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม นอกจากนี้ ยังให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี และมีความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามภาพที่เห็น ภาพสองและสรุปแนบไป

รายการ	จุดฝึกอบรมที่ 1 ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. เวลา	จุดฝึกอบรมที่ 2 ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. เวลา	จุดฝึกอบรมที่ 3 ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. เวลา	จุดฝึกอบรมที่ 4 ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. เวลา	รวมผู้ถูกฝึกอบรม ระดับพฤติกรรม $\bar{x}$ S.D. เวลา
1. การแสดงความรู้สึกและสนใจ	3.25 0.43 พอใจ	3.25 0.43 พอใจ	3.57 0.49 ดี	3.53 0.62 ดี	3.49 0.56 พอใจ
2. การแสดงความสามารถหรือวิธีอื่น	3.25 0.43 พอใจ	3.25 0.43 พอใจ	3.57 0.49 ดี	3.53 0.62 ดี	3.46 0.56 พอใจ
3. เป็นไปตามกำหนดเวลา	3.25 0.43 พอใจ	3.25 0.43 พอใจ	3.43 0.49 พอใจ	3.47 0.62 พอใจ	3.41 0.54 พอใจ
4. มีความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม	3.00 0.71 พอใจ	3.25 0.43 พอใจ	3.64 0.72 ดี	3.47 0.72 พอใจ	3.16 0.72 พอใจ

จากตารางที่ 10 แสดงว่า โดยส่วนรวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรม
ขณะร่วมกิจกรรมชมภาพทัศน ภาพเคลื่อนไหวและสรูปแผ่นใส อยู่ในระดับพอใช้ทุกข้อ
โดยมีรายการพฤติกรรมการแสดงความพอใจและสนใจใก้ค่าเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุด
ในเรื่องการไม่เป็นไปตามเวลาดำหนด แต่จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมนี้
มีมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวน
รายการพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย
ร้อยละ 80 ของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด

จุดเด่น เนื้อเรื่องในภาพทัศนตรงกับสภาพที่เป็นจริงและได้ให้แนวทางในการ
จัดการเรียนการสอน

จุดด้อย ภาพในภาพทัศนไม่ชัด เสียงไม่ค่อยชัดเจน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั่ง
ห่างมากจากจอภาพทัศน ภาพเคลื่อนไหว แผ่นใส ทำให้มองเห็นภาพ ตัวหนังสือและไคยีน
เสียงไม่ค่อยชัดเจน นอกจากนี้ ห้องฝึกอบรมโล่งแจ้ง ลมพัดแรง ฝนสากเข้ามาได้
ทำให้การดำเนินกิจกรรมหยุดชะงักไป ในบางจุดฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมนำ
อาหารว่างไปบริการผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระหว่างดำเนินการร่วมกิจกรรมนี้
ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจกับอาหารว่างและมีการพูดคุยกันเสียงดัง

ข้อสังเกตเพิ่มเติม ในจุดฝึกอบรมที่ 1 และ 2 มีการจัดกิจกรรมนี้เพียง 3
ครั้งเท่านั้น เพราะผู้ดำเนินการฝึกอบรมให้เหตุผลว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่สนใจ
แต่ก็ได้จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมแทน

เมื่อพิจารณาแยกตามจุดฝึกอบรม พบว่า ในจุดฝึกอบรมที่ 1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
มีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมชมภาพเคลื่อนไหว ภาพทัศนและสรูปแผ่นใส อยู่ในระดับพอใช้
ทุกข้อ โดยมีรายการพฤติกรรมความราบรื่นในการร่วมกิจกรรมใก้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่
จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 อย่างไรก็ตามพฤติกรรม
ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ในจุดฝึกอบรมที่ 2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมชมภาพทัศน
ภาพเคลื่อนไหวและสรูปแผ่นใสอยู่ในระดับพอใช้ทุกข้อ โดยทุกรายการใก้ค่าเฉลี่ยเท่ากันหมด
แต่มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมนี้มากกว่าร้อยละ 80 อย่างไรก็ตาม
พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ในจุดฝึกอบรมที่ 3 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมชมภาพทัศนภาพเคลื่อนไหวและสรุปแผ่นใสอยู่ในระดับดี 3 ใน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของจำนวนรายการทั้งหมด โดยมีรายการพฤติกรรมด้านความราบรื่นในการร่วมกิจกรรมได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุดในเรื่องการเป็นไปตามกำหนดเวลา ซึ่งมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้ แต่จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็ไม่เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด

ในจุดฝึกอบรมที่ 4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมชมภาพทัศนภาพเคลื่อนไหวและสรุปแผ่นใสอยู่ในระดับดี 2 ใน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของจำนวนรายการทั้งหมด โดยมีรายการพฤติกรรมการแสดงความพอใจ สนใจและกระตือรือร้นได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุดในเรื่องการเป็นไปตามกำหนดเวลาและความราบรื่นในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้ แต่จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็ไม่เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด

สรุป ไม่ว่าจะพิจารณาโดยส่วนรวมหรือแยกตามจุดฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมชมภาพทัศนภาพเคลื่อนไหวและสรุปแผ่นใส ไม่เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและร่วมกิจกรรมสัปดาห์งานแสดงกีฬาสุภาพสตรีและสตรีวัยทอง

รายการ	จุดฝึกอบรมที่ 1 ระดับพฤติกรรม ความ เฉลย $\bar{x}$ S.D.	จุดฝึกอบรมที่ 2 ระดับพฤติกรรม ความ เฉลย $\bar{x}$ S.D.	จุดฝึกอบรมที่ 3 ระดับพฤติกรรม ความ เฉลย $\bar{x}$ S.D.	จุดฝึกอบรมที่ 4 ระดับพฤติกรรม ความ เฉลย $\bar{x}$ S.D.	รวมทุกจุดฝึกอบรม ระดับพฤติกรรม ความ เฉลย $\bar{x}$ S.D.
1. การแสดงความรักและสนใจ	3.36 0.48 พอใจ	3.40 0.49 พอใจ	3.50 0.71 ดี	3.44 0.61 พอใจ	3.43 0.59 พอใจ
2. การแสดงกามกระตือรือร้น	3.42 0.49 พอใจ	3.47 0.62 พอใจ	3.50 0.61 ดี	3.44 0.50 พอใจ	3.46 0.56 พอใจ
3. เป็นไปตามกำหนดเวลา	3.57 0.49 ดี	3.60 0.61 ดี	3.62 0.60 ดี	3.56 0.61 ดี	3.59 0.58 ดี
4. มีความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม	3.36 0.48 พอใจ	3.46 0.49 พอใจ	3.75 0.67 ดี	3.44 0.50 พอใจ	3.49 0.56 พอใจ

จากตารางที่ 11 แสดงว่า โดยส่วนรวมผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมสรุปรายงานผลการศึกษาศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นและประเมินผลประจำวัน อยู่ในระดับที่ 1 ใน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 25 โดยมีรายการพฤติกรรมการเป็นไปตามกำหนดเวลาได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุดในเรื่องการแสดงความพอใจและสนใจ แต่จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นก็ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีจำนวนรายการพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นทั้งหมด

จุดถ้อย ผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจฟังการรายงานและสรุปผลการศึกษาศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น แต่จะนั่งอ่านชุดชุดศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นหรือไม่ก็คุยกัน

ข้อสังเกตเพิ่มเติม สถานที่ที่ผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นไม่เหมาะสม เวลาฝนตก ลมพัดแรง ฝนจะสาดเข้ามาในห้องศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น และบางแห่งห้องศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีคเพราะไม่มีไฟ

เมื่อพิจารณาแยกตามจุดศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า ในจุดศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่ 1 และ 2 ผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมสรุปและรายงานผลการศึกษาศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับที่ 1 ใน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนรายการทั้งหมด โดยมีรายการพฤติกรรมด้านความเป็นไปตามกำหนดเวลาได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุดในเรื่องความพอใจ สนใจและความราบรื่นในการร่วมกิจกรรม แต่จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นก็ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ในจุดศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่ 3 ผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมสรุปและรายงานผลการศึกษาศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับที่ทุกข้อ โดยมีรายการพฤติกรรมด้านความราบรื่นในการร่วมกิจกรรมได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุดในเรื่องความพอใจ สนใจ และความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม และจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ในจุดศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่ 4 ผู้เข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมสรุปและรายงานผลการศึกษาศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับที่ 1 ใน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 25.00

ของจำนวนรายการทั้งหมด โดยมีรายการพฤติกรรมค่านการเป็นไปตามกำหนดเวลา
ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด นอกนั้นได้ค่าเฉลี่ยเท่ากันหมด แต่จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาที่เข้าร่วม
กิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 อย่างไรก็ตามพฤติกรรมของผู้เข้ารับการศึกษาที่ไม่
เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุป ผู้เข้ารับการศึกษาในจุดฝึกอบรมที่ 3 เท่านั้น ที่มีพฤติกรรมขณะร่วม
กิจกรรมสรุปรายงานผลการศึกษาชุดฝึกอบรมและประเมินผลประจำวันเป็นไปตามเกณฑ์
ที่กำหนด นอกนั้นไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามงานแสดงการปฏิบัติสุจริต

รายการ	จุดประสงค์ที่ 1		จุดประสงค์ที่ 2		จุดประสงค์ที่ 3		จุดประสงค์ที่ 4		จุดประสงค์ที่ 5	
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. การเตรียมตัวก่อนปฏิบัติงาน	3.86	0.64	4.00	0.71	3.75	0.43	3.50	0.50	3.85	0.64
2. ความตั้งใจของบุคค	3.71	0.70	3.75	0.67	3.56	0.50	3.50	0.50	3.65	0.63
3. เนื้อหาที่บรรยายตรงประเด็น	4.14	0.64	4.12	0.50	4.00	0.71	3.75	0.43	4.04	0.62
4. เป็นไปตามกำหนดเวลา	3.43	0.50	3.36	0.70	3.64	0.48	3.25	0.43	3.42	0.50
5. วิทยากรรับเนการฝึกอบรม	3.57	0.50	3.62	0.48	4.00	0.43	3.75	0.71	3.65	0.40

จากตารางที่ 12 แสดงว่า โดยส่วนรวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรม
 ขณะร่วมกิจกรรมรายงานผลการปฏิบัติชุดฝึกอบรม อยู่ในระดับที่ 4 ใน 5 ข้อ
 คิดเป็นร้อยละ 80 โดยมีพฤติกรรมการรายงานได้ตรงประเด็นได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด
 และน้อยที่สุดในเรื่องการเป็นไปตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม
 ที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ผู้เข้ารับ
 การฝึกอบรมมีจำนวนรายการพฤติกรรมอยู่ใน ระดับที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วม
 กิจกรรมอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด

จุดเด่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยส่วนใหญ่มีการเตรียมตัวพร้อมที่จะรายงานที่
 การเสนอผลการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างคล่องแคล่ว ตรงประเด็นและเสนอแนวทาง
 ในการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธีที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้
 ขณะรายงานผลการปฏิบัติชุดฝึกอบรมนั้น จะมีการซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ
 ประสพการณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน

ข้อสังเกตเพิ่มเติม ในจุดฝึกอบรมที่ 1 และ 2 ผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้เน้น
 ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเสนอผลงานการแต่งเพลงประกอบการสอน นอกจากนี้
 ในบางครั้งผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกมาเสนอผลงานเพียง 1 กลุ่ม เท่านั้น เพราะเวลา
 ในการรายงานผลการปฏิบัติชุดฝึกอบรมไม่เพียงพอสำหรับกลุ่มอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาแยกตามจุดฝึกอบรม พบว่า ในจุดฝึกอบรมที่ 1 และ 2
 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมรายงานผลการปฏิบัติชุดฝึกอบรม
 อยู่ในระดับที่ 4 ใน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด โดยมี
 รายการพฤติกรรมด้านการรายงานได้ตรงประเด็นได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุดในเรื่อง
 การเป็นไปตามกำหนดเวลา และจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมนี้
 มีมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ในจุดฝึกอบรมที่ 3 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรม
 รายงานผลการปฏิบัติชุดฝึกอบรม อยู่ในระดับดีทุกข้อ โดยมีพฤติกรรมการรายงาน
 ได้ตรงประเด็นและความราบรื่นในการร่วมกิจกรรมได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด และน้อยที่สุดใน
 ในเรื่องการเป็นไปตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วม
 กิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นไปตามเกณฑ์กำหนด

ในจุดฝึกอบรมที่ 4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรม รายงานผลการปฏิบัติชุดฝึกอบรม อยู่ในระดับที่ 4 ใน 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 80 โดยมี พฤติกรรมการรายงานได้ตรงประเด็นและความราบรื่นในการร่วมกิจกรรมได้ค่าเฉลี่ย สูงสุด และน้อยที่สุดในเรื่องการเป็นไปตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ จำนวนผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมนี้มีมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุป ไม่ว่าจะพิจารณาโดยส่วนรวมหรือแยกตามจุดฝึกอบรม ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมรายงานผลการปฏิบัติชุดฝึกอบรม เป็นไปตามเกณฑ์ ที่กำหนด

ในเรื่องจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม 227 กิจกรรม ทั้ง 4 จุดฝึกอบรม จากการสำรวจพบว่า ทุกกิจกรรมมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วม กิจกรรมเป็นไปตามเกณฑ์ประเมิน โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ค่าสูงสุด ร้อยละ 81.18 จนถึงสูงสุด ร้อยละ 100 จุดฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมกิจกรรมร้อยละต่ำสุด คือ จุดฝึกอบรมที่ 1 ในช่วงกิจกรรมยามเช้าซึ่งเป็นวันที่ 2 ของช่วงการฝึกอบรมที่ 1 มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 16 คน เพราะมาสาย 6 คน และไปนั่งอยู่ข้างนอกห้องที่ใช้ฝึกอบรม โดยเป็นผู้ชายทั้งหมด จำนวน 10 คน สำหรับสาเหตุที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เข้าร่วมกิจกรรมบางกิจกรรม ได้แก่ การขาดหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุ การไม่ยอมเข้าไปในห้องฝึกอบรมโดยถือโอกาสพักเลย เวลาที่กำหนด และในจุดฝึกอบรมที่ 1 มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมผู้ชายบางคนไปอยู่ใน บ้านพักครูที่อยู่ใกล้ ๆ สถานที่ที่ฝึกอบรม มีปัญหาส่วนตัว เช่น บางคนป่วย ลากลอก มีครรภ์ ไปเข้ารับการอบรมเข้มของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หรือ การฝึกอบรมครูและ บุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อกป.) มีธุระส่วนตัวโดยขออนุญาตจากผู้ดำเนินการ ฝึกอบรม เป็นต้น สรุปแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ทั้งสิ้น 56 กิจกรรม และมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรมต่ำกว่า ร้อยละ 100 แต่เป็นไปตามเกณฑ์ประเมิน 171 กิจกรรม ซึ่งมีจำนวนผู้ขาดการเข้าร่วม ในแต่ละกิจกรรมตั้งแต่ 1-16 คน คิดเป็นร้อยละ 1.26-18.82

สรุปได้ว่า โดยส่วนรวมแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจในกิจกรรมศึกษาชุดฝึกอบรม กิจกรรมแรกพบ กิจกรรมยามเช้า กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม กิจกรรมมาตามนัด กิจกรรมอำลาและกิจกรรมการรายงานผลการปฏิบัติชุดฝึกอบรม เป็นจำนวน 131 กิจกรรม และมีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่น่าพอใจในกิจกรรมชมภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว สรุปแผ่นใส กิจกรรมสรุปและรายงานผลการศึกษาชุดฝึกอบรมและกิจกรรมการประเมินผลประจำวัน รวมจำนวนทั้งสิ้น 96 กิจกรรม นั่นคือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ดำเนินการฝึกอบรมต่อการดำเนินการฝึกอบรม

จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้ดำเนินการฝึกอบรม จำนวน 18 คน ทั้ง 4 จุดฝึกอบรม ปรากฏผลดังตารางที่ 13

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความถี่ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทำเนียบกรมการปกครอง

รายการ	จุดปีงบประมาณที่ 1		จุดปีงบประมาณที่ 2		จุดปีงบประมาณที่ 3		จุดปีงบประมาณที่ 4			
	ระดับเหตุการณ์ x̄ S.D. เฉลย	ความ ความ x̄ S.D. เฉลย	ระดับเหตุการณ์ x̄ S.D. เฉลย	ความ ความ x̄ S.D. เฉลย	ระดับเหตุการณ์ x̄ S.D. เฉลย	ความ ความ x̄ S.D. เฉลย	ระดับเหตุการณ์ x̄ S.D. เฉลย	ความ ความ x̄ S.D. เฉลย		
1. วัตถุประสงค์ของการปกครองที่มีความเหมาะสม	5.00 0.00	มากที่สุด	4.20 0.40	มาก	4.80 0.40	มากที่สุด	5.00 0.00	มากที่สุด	4.72 0.45	มากที่สุด
2. คณะผู้ดำเนินการมีความตั้งใจปฏิบัติงาน	4.20 0.40	มาก	4.60 0.49	มากที่สุด	4.20 0.75	มาก	4.67 0.47	มากที่สุด	4.39 0.55	มาก
3. บรรยากาศของการปกครองมีความเหมาะสม	3.00 0.65	ปานกลาง	3.80 0.40	มาก	3.80 0.40	มาก	3.67 0.47	มาก	3.56 0.60	มาก
4. ทัศนคติในการปฏิบัติงานมีความสนใจ	3.20 0.40	ปานกลาง	3.60 0.49	มาก	4.20 0.40	มาก	4.00 0.00	มาก	3.72 0.56	มาก
5. คณะผู้ดำเนินการมีความสามารถ	4.20 0.40	มาก	4.60 0.49	มากที่สุด	4.60 0.49	มากที่สุด	4.33 0.47	มาก	4.44 0.50	มาก
6. ผู้ดำเนินการมีความสามารถตามที่กำหนด	3.20 0.40	ปานกลาง	3.60 0.80	มาก	3.80 0.75	มาก	3.33 0.47	ปานกลาง	3.50 0.69	มาก
7. หน่วยงานมีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	4.20 0.40	มาก	3.80 0.40	มาก	5.00 0.00	มากที่สุด	4.33 0.47	มาก	4.33 0.50	มาก
8. การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานมีประสิทธิภาพ	4.20 0.40	มาก	4.40 0.49	มาก	4.60 0.49	มากที่สุด	4.67 0.47	มากที่สุด	4.44 0.50	มาก
9. โครงการที่ดำเนินการมีความเหมาะสม	4.00 0.00	มาก	4.00 0.63	มาก	3.80 0.75	มาก	4.00 0.00	มาก	3.94 0.57	มาก
10. ทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงาน	3.40 0.49	ปานกลาง	4.00 0.00	มาก	3.80 0.75	มาก	4.00 0.00	มาก	3.89 0.57	มาก
11. การปฏิบัติงานมีความเหมาะสม	4.00 0.00	มาก	3.60 0.49	มาก	4.60 0.80	มากที่สุด	4.33 0.47	มาก	4.11 0.66	มาก
12. หน่วยงานมีความสนใจในการปฏิบัติงาน	4.20 0.75	มาก	3.60 0.49	มาก	4.80 0.40	มากที่สุด	4.67 0.47	มากที่สุด	4.28 0.73	มาก
13. ทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงาน	3.80 0.40	มาก	4.20 0.40	มาก	4.60 0.49	มากที่สุด	4.33 0.47	มากที่สุด	4.22 0.53	มาก

จากตารางที่ 13 แสดงว่า โดยส่วนรวมแล้วผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องความเหมาะสมของวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและความร่วมมือช่วยเหลือกันของคณะผู้ดำเนินการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความเหมาะสมของสถานที่และงบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลางและน้อย ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแยกตามจุดฝึกอบรมแล้ว พบว่า ในจุดฝึกอบรมที่ 1 ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีความคิดเห็นส่วนใหญ่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมมีความเหมาะสมและคณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความเหมาะสมของบรรยากาศในการฝึกอบรม ความพอใจในการใช้เทคนิคเร้าความสนใจ ความศรัทธาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อผู้ดำเนินการฝึกอบรม ความเหมาะสมและน่าสนใจของกิจกรรมสอดแทรกระหว่างการฝึกอบรม ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม คุณภาพและจำนวนของสื่อความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม การให้ความร่วมมือของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง และความเหมาะสมของงบประมาณในการฝึกอบรม อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ในจุดฝึกอบรมที่ 2 ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยให้ความเห็นว่า คณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมให้ความเป็นเองและได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม และคณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความเหมาะสมของเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง และความเหมาะสมของงบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรม อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ในจุดฝึกอบรมที่ 3 ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมมีความเหมาะสม คณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความชอบวิธีการฝึกอบรมแบบนี้ ความสอดคล้องระหว่างวิธีการและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การฝึกอบรมแบบนี้ให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้ดำเนินการฝึกอบรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม ความต่อเนื่องและสอดคล้องของขั้นตอนการฝึกอบรม เนื้อหาใน

ชุดฝึกอบรมได้สอดแทรกคุณธรรมและแนวคิดที่เป็นประโยชน์ เนื้อหาและภาพประกอบของชุดฝึกอบรมแต่ละเล่มน่าอ่าน การจัดฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ผู้ดำเนินการฝึกอบรมตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันของคณะผู้ดำเนินการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องการได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นและความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความเหมาะสมของงบประมาณในการฝึกอบรม อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ในชุดฝึกอบรมที่ 4 ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมมีความเหมาะสม คณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความสอดคล้องระหว่างวิธีการและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม เนื้อหาและภาพของชุดฝึกอบรมแต่ละเล่มน่าอ่าน การจัดฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้เกิดการตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ความเหมาะสมของจำนวนสื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันของคณะผู้ดำเนินการฝึกอบรม และการฝึกอบรมครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัด อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความศรัทธาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อผู้ดำเนินการฝึกอบรม ความเหมาะสมของสถานที่และงบประมาณในการฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

4. การประเมินผลการฝึกอบรม

การประเมินผลการฝึกอบรมนี้ ได้จากการสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม และการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการอบรม ดังนี้

4.1 ผลการสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการฝึกอบรม

จากการสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในช่วงที่ 3 ของการฝึกอบรมทั้ง 4 ชุดฝึกอบรม จำนวน 308 คน ได้รับ

แบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 279 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.58 ของผู้เข้ารับการ
ฝึกอบรมทั้งหมด เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ ในรายการแต่ละข้อของแบบสอบถาม
ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีค่าเฉลี่ยของความถี่เห็นและความพึงพอใจตั้งแต่ 3.50
ขึ้นไป และจะต้องมีจำนวนรายการผ่านเกณฑ์ดังกล่าวอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวน
รายการทั้งหมด จึงถือว่าน่าพอใจ ปรากฏผลดังตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความวิตกกังวลเฉพาะกิจของผู้เข้ารับการรักษาอาการปวดการปวด

รายการ	จุดปีทดสอบที่ 1 ระดับความวิตกกังวล $\bar{x}$ S.D. หน่วย	จุดปีทดสอบที่ 2 ระดับความวิตกกังวล $\bar{x}$ S.D. หน่วย	จุดปีทดสอบที่ 3 ระดับความวิตกกังวล $\bar{x}$ S.D. หน่วย	จุดปีทดสอบที่ 4 ระดับความวิตกกังวล $\bar{x}$ S.D. หน่วย	รวมทุกจุดปีทดสอบ ระดับความวิตกกังวล $\bar{x}$ S.D. หน่วย
1. ผู้ทำเป็นกรวดการปวดร่างกายในการปวด ได้	3.88 0.65 มาก	4.25 0.53 มาก	3.69 0.53 มาก	3.62 0.56 มาก	4.01 0.60 มาก
2. ผู้ทำเป็นกรวดการปวดร่างกายเป็นของตนเอง	4.16 0.75 มาก	4.49 0.50 มาก	4.36 0.59 มาก	4.23 0.58 มาก	4.33 0.63 มาก
3. ผู้ทำเป็นกรวดการปวดร่างกายด้วยความระมัดระวัง	3.86 0.75 มาก	4.17 0.52 มาก	4.12 0.50 มาก	4.00 0.47 มาก	4.04 0.56 มาก
4. ผู้ทำเป็นกรวดการปวดร่างกายโดยบังเอิญ	3.76 0.72 มาก	4.11 0.53 มาก	3.93 0.61 มาก	3.65 0.54 มาก	3.66 0.63 มาก
5. ผู้ทำเป็นกรวดการปวดร่างกายโดยบังเอิญ	3.63 0.76 มาก	4.20 0.54 มาก	4.21 0.56 มาก	3.65 0.55 มาก	4.01 0.60 มาก
6. เนื้อหาสาระในจุดปีทดสอบแตกต่างจากจุดปีทดสอบ เป็นประโยชน์	3.96 0.79 มาก	4.09 0.66 มาก	4.36 0.57 มาก	4.00 0.53 มาก	4.10 0.67 มาก
7. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระ กิจกรรมและ แบบฝึกปฏิบัติในจุดปีทดสอบมีความเหมาะสม	3.64 0.67 มาก	4.06 0.65 มาก	4.16 0.60 มาก	4.05 0.57 มาก	4.03 0.64 มาก
8. จุดปีทดสอบ เปรียบเทียบกัน สอดคล้องและเหมาะสม ในสภาพจริง	3.10 0.92 ปานกลาง	3.65 0.71 มาก	3.75 0.64 มาก	3.54 0.56 มาก	3.57 0.82 มาก
9. จุดปีทดสอบ เปรียบเทียบกัน สอดคล้องและเหมาะสม เพียงพอสำหรับผู้เข้ารับการรักษา	3.32 0.98 ปานกลาง	3.75 0.73 มาก	3.72 0.71 มาก	3.49 0.73 ปานกลาง	3.57 0.62 มาก
10. ขั้นตอนในการปวดการปวดมีความสอดคล้องและสอดคล้องกัน	3.72 0.69 มาก	4.09 0.55 มาก	3.97 0.55 มาก	3.69 0.55 มาก	3.66 0.61 มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	จุดปีคอมบิเนชันที่ 1 ระดับสถิติการรวม $\bar{x}$ S.D. เปรียบ	จุดปีคอมบิเนชันที่ 2 ระดับสถิติการรวม $\bar{x}$ S.D. เปรียบ	จุดปีคอมบิเนชันที่ 3 ระดับสถิติการรวม $\bar{x}$ S.D. เปรียบ	จุดปีคอมบิเนชันที่ 4 ระดับสถิติการรวม $\bar{x}$ S.D. เปรียบ	รวมทุกจุดปีคอมบิเนชัน ระดับสถิติการรวม $\bar{x}$ S.D. เปรียบ
11. เวลาที่ใช้ในการปีคอมบิเนชันความเหมาะสม	3.50 0.91 นาที	3.52 1.05 นาที	3.74 0.76 นาที	3.46 0.71 นาที	3.56 0.87 นาที
12. สถานที่ที่ใช้ในการปีคอมบิเนชันความเหมาะสม	2.79 0.96 นาที	3.58 0.90 นาที	3.11 0.86 นาที	3.55 0.61 นาที	3.24 0.91 นาที
13. การปีคอมบิเนชันครั้งเดียวโดยอาศัยระดับสถิติที่เฉพาะ การเปรียบเทียบโดยเฉลี่ย	3.91 0.70 นาที	4.31 0.68 นาที	4.27 0.48 นาที	4.12 0.60 นาที	4.15 0.64 นาที
14. การปีคอมบิเนชันครั้งเดียวโดยอาศัยความถี่ในการเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบ	3.95 0.75 นาที	4.34 0.54 นาที	4.36 0.59 นาที	4.22 0.52 นาที	4.21 0.63 นาที
15. การปีคอมบิเนชันครั้งเดียวโดยอาศัยเทคนิคการเลือกการจัด การเปรียบเทียบ	3.92 0.72 นาที	4.22 0.52 นาที	4.34 0.56 นาที	4.12 0.45 นาที	4.15 0.60 นาที
16. การปีคอมบิเนชันครั้งเดียวโดยอาศัยความถี่ในการเปรียบเทียบ การจัดทำการเปรียบเทียบโดยวิธีสถิติ	4.00 0.69 นาที	4.34 0.48 นาที	4.41 0.52 นาที	4.31 0.50 นาที	4.23 0.58 นาที
17. การปีคอมบิเนชันครั้งเดียวโดยอาศัยการจัดทำการเปรียบเทียบโดย จำนวนและเข้าไว้จุดประสงค์ของการปีคอมบิเนชันในครั้งนั้น	3.94 0.74 นาที	4.20 0.54 นาที	4.25 0.52 นาที	4.06 0.59 นาที	4.11 0.62 นาที
18. จำนวนวิธีในการปีคอมบิเนชัน	3.95 0.67 นาที	4.15 0.48 นาที	4.12 0.53 นาที	3.98 0.48 นาที	4.05 0.55 นาที
19. จำนวนข้อผิดพลาดในการปีคอมบิเนชัน	3.05 0.05 นาที	3.68 0.75 นาที	3.75 0.66 นาที	3.77 0.52 นาที	3.62 0.80 นาที
20. จำนวนข้อผิดพลาดในการปีคอมบิเนชันแรก	3.33 0.87 นาที	3.77 0.66 นาที	4.01 0.61 นาที	3.60 0.55 นาที	3.67 0.73 นาที
21. จำนวนข้อผิดพลาดในการปีคอมบิเนชันแรก	3.47 0.87 นาที	3.95 0.72 นาที	4.05 0.60 นาที	3.68 0.53 นาที	3.78 0.73 นาที

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	จุดปีคอมรวมที่ 1 ระดับเหตุการณ์ $\bar{x}$ S.D. เหนือ	จุดปีคอมรวมที่ 2 ระดับเหตุการณ์ $\bar{x}$ S.D. เหนือ	จุดปีคอมรวมที่ 3 ระดับเหตุการณ์ $\bar{x}$ S.D. เหนือ	จุดปีคอมรวมที่ 4 ระดับเหตุการณ์ $\bar{x}$ S.D. เหนือ	รวมทุกจุดปีคอมรวม ระดับเหตุการณ์ $\bar{x}$ S.D. เหนือ
22. หานพอใจที่ใดเขารวมกิจกรรมมีแพกากร	3.54 0.81 มาก	3.97 0.68 มาก	4.01 0.49 มาก	3.86 0.53 มาก	3.84 0.67 มาก
23. หานพอใจที่ใดเขารวมกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม	3.66 0.78 มาก	3.91 0.68 มาก	4.07 0.45 มาก	3.80 0.54 มาก	3.86 0.64 มาก
24. หานพอใจที่ใดเขารวมกิจกรรมอาสา	3.47 0.82 ปานกลาง	3.82 0.77 มาก	3.90 0.61 มาก	3.60 0.63 มาก	3.70 0.73 มาก
25. หานพอใจที่ใดเขารวมกิจกรรมกีฬาจุดปีคอมรวม	3.58 0.79 มาก	3.92 0.67 มาก	3.96 0.48 มาก	3.74 0.44 มาก	3.80 0.63 มาก
26. หานพอใจที่ใดเขารวมกิจกรรมชมภาพยนตร์ในภาคเดือน	3.35 0.69 ปานกลาง	3.74 0.76 มาก	3.82 0.59 มาก	3.77 0.55 มาก	3.67 0.64 มาก
27. หานพอใจที่ใดเขารวมกิจกรรมสอดแทรกค่าง ๆ	3.45 0.68 ปานกลาง	3.82 0.66 มาก	3.86 0.61 มาก	3.60 0.52 มาก	3.68 0.63 มาก
28. หานผลความพึงพอใจต่อวิชาจุดปีคอมรวม	3.08 0.93 ปานกลาง	3.71 0.76 มาก	3.52 0.78 มาก	3.49 0.62 มาก	3.44 0.62 มาก
29. หานเมื่การกระทำโดยคุณครูในการปีคอมรวม	3.62 0.86 มาก	3.98 0.60 มาก	3.86 0.54 มาก	3.78 0.52 มาก	3.81 0.66 มาก
30. ถ้ามีการจัดปีคอมรวมเพิ่มขึ้น ท่านจะแนะนำไปเพื่อครู ที่ยังไม่เคยชมรมมาเข้าร่วมกับปีคอมรวม	3.53 0.97 มาก	4.03 0.61 มาก	4.15 0.54 มาก	3.97 0.66 มาก	3.92 0.75 มาก

จากตารางที่ 14 แสดงว่า โดยส่วนรวมแล้วผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมมีความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับมาก 28 ใน 30 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 93.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า จำนวนรายการที่ความคิดเห็นและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีจำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไปของจำนวนรายการทั้งหมด รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเป็นกันเองของผู้ดำเนินการฝึกอบรม รองลงมาได้แก่ การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้เกิดความคิดว่าจะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การได้รับความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น การตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในเรื่อง ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม รองลงมาคือ ความสุขในขณะศึกษาชุดฝึกอบรม

เมื่อพิจารณาแยกตามจุดฝึกอบรม พบว่า ในจุดฝึกอบรมที่ 1 ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมมีความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับมาก 20 ใน 30 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของจำนวนรายการทั้งหมด ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเป็นกันเองของผู้ดำเนินการฝึกอบรม รองลงมาได้แก่ การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้เกิดความคิดว่าจะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในเรื่อง ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม รองลงมาคือ ความชอบในการฝึกอบรม

ในจุดฝึกอบรมที่ 2 ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมมีความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรื่อง ความเป็นกันเองของผู้ดำเนินการฝึกอบรม รองลงมาได้แก่ การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นและทำให้เกิดความคิดว่าจะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในเรื่อง ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม รองลงมาคือ สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม

ในจุดฝึกอบรมที่ 3 ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมมีความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับมาก 29 ใน 30 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 96.67 ของจำนวนรายการทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรื่อง ความเป็นกันเองของผู้ดำเนินการฝึกอบรม รองลงมาได้แก่ เนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรม

สอดคล้องคุณธรรม ให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ และการฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ได้รับความรู้
เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในเรื่อง สถานที่ที่ใช้ใน
การฝึกอบรม รองลงมาคือ ความสุขในขณะศึกษาชุดฝึกอบรม

ในจุดฝึกอบรมที่ 4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการ
การฝึกอบรมในระดับมาก 28 ใน 30 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 93.33 ของจำนวนรายการ
ทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรื่อง
ความเป็นกันเองของผู้ดำเนินการฝึกอบรม รองลงมาได้แก่ การจัดฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้
เกิดเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในเรื่อง
ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม รองลงมาคือ จำนวนชุดฝึกอบรม
ภาพทัศน ภาพเลือนและแผ่นใสกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม และความสุขในขณะศึกษา
ชุดฝึกอบรม

4.2 ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลัง
การฝึกอบรม

จากการทดสอบการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลัง
การฝึกอบรม ทั้ง 4 จุดฝึกอบรม จำนวน 308 คน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ

1) ค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบหลังฝึกอบรมมากกว่าค่าเฉลี่ย
ก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

2) ค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบหลังฝึกอบรมมากกว่าค่าเฉลี่ย
ก่อนการฝึกอบรมไม่ต่ำกว่า 15 เปอร์เซ็นต์ของคะแนนเต็ม
ปรากฏผลดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม

จุดฝึกอบรม ที่	ผลการเรียนรู้	N	$\bar{X}$	S.D.	t
1	ก่อนการฝึกอบรม	91	34.29	5.46	14.46 **
	หลังการฝึกอบรม	91	45.91	5.59	
2	ก่อนการฝึกอบรม	67	34.57	5.67	11.07 **
	หลังการฝึกอบรม	67	42.37	4.05	
3	ก่อนการฝึกอบรม	85	33.42	5.16	16.50 **
	หลังการฝึกอบรม	85	43.55	4.54	
4	ก่อนการฝึกอบรม	65	33.14	5.33	15.81 **
	หลังการฝึกอบรม	65	46.36	4.95	
รวมทุกจุด ฝึกอบรม	ก่อนการฝึกอบรม	308	33.87	5.44	27.58 **
	หลังการฝึกอบรม	308	44.48	5.22	

** $p < .01$

จากตารางที่ 15 แสดงว่า โดยส่วนรวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม และค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นจากก่อนการฝึกอบรม ร้อยละ 17.68 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการทดสอบหลังการฝึกอบรมมากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการทดสอบก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และจะต้องมากกว่าอย่างน้อยร้อยละ 15 ของคะแนนเต็ม

เมื่อพิจารณาแยกตามจุดฝึกอบรม พบว่า ทุกจุดฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม และค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นจากก่อนการฝึกอบรม ร้อยละ 19.37 13.00 16.58 และ 22.03 ในจุดฝึกอบรมที่ 1 2 3 และ 4 ตามลำดับ นั่นคือ มีจุดฝึกอบรมที่ 2 เท่านั้น ที่มีผลการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จุดฝึกอบรมอื่น ๆ มีผลการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุป โดยส่วนรวมแล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณาแยกตามจุดฝึกอบรมแล้ว มีเพียงจุดฝึกอบรมที่ 2 เท่านั้นที่มีผลการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน มีดังนี้

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร
2. ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน
3. ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน มีรายละเอียด ดังนี้

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังการฝึกอบรม มี 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน จำนวน 24 คน

เพื่อประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรม ซึ่งมีลักษณะ
และปริมาณดังแสดงไว้ในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 สถานภาพทั่วไปของผู้เข้ารับการศึกษาอบรมในค้ำนเทศ อายุ อายุราชการ
ศาสนา สถานภาพสมรส วุฒิตงการศึกษ และกลุ่มประสบการณที่สอน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ	
เพศ	ชาย	6	25.00
	หญิง	18	75.00
อายุ	26-30 ปี	4	16.67
	31-35 ปี	9	37.50
	36-40 ปี	6	25.00
	41 ปีขึ้นไป	5	20.83
อายุราชการ	5-10 ปี	8	33.33
	11-15 ปี	9	37.50
	16-20 ปี	6	25.00
	21 ปีขึ้นไป	1	4.17
ศาสนา	พุทธ	23	95.83
	อิสลาม	1	4.17
สถานภาพสมรส	โสด	2	8.33
	สมรส	21	87.50
	หม้าย	1	4.17
วุฒิตงการศึกษ	ต่ำกว่าอนุปริญญา	3	12.50
	อนุปริญญา	5	20.83
	ปริญญาตรี	16	66.67

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มประสบการณ์ที่สอน		
สอนทุกวิชา	8	33.33
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	5	20.83
ทักษะภาษาไทย	4	16.68
ทักษะคณิตศาสตร์	5	20.83
ภาษาอังกฤษ	2	8.33

จากตารางที่ 16 แสดงว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน เป็นหญิง ร้อยละ 75.00 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี และมีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 37.50 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 95.83 สมรสแล้ว ร้อยละ 87.50 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 66.67 และเป็นผู้สอนทุกวิชามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33

1.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังการฝึกอบรม 5 เดือน ในโรงเรียน 1 โรงเรียน เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมค่านิยม โดยการเข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย เป็นครูประถมศึกษาที่นับถือศาสนาพุทธ และสมรสแล้ว มีจำนวนทั้งหมด 8 คน ในจำนวนนี้เป็นหญิง 5 คน มีอายุระหว่าง 29-59 ปี แต่ส่วนใหญ่ (6 คน) มีอายุระหว่าง 29-35 ปี มีอายุราชการระหว่าง 8-18 ปี จำนวน 7 คน นอกจากนี้ ครูคนหนึ่งมีวุฒิปริญญาตรีและสอนทุกวิชา

2. ผลการประเมินพฤติกรรมกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

การประเมินพฤติกรรมกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตครู แบบสอบถามครู และแบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา

ภายหลังการฝึกอบรม ดังนี้

2.1 ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ
ครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน โดยการสังเกต

จากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ
ครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน จำนวน 24 คน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน
คือ ถ้าสังเกตพบการจัดกิจกรรมใด ๆ 1 ครั้งขึ้นไป ถือว่าครูได้จัดกิจกรรมนั้น ๆ
ปรากฏผลดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ร้อยละของจำนวนครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังการฝึกอบรม
4 เดือน ได้จากการสังเกต

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. สันทนาการเข้า/กิจกรรมเตรียมนักเรียนก่อนเข้าเรียน	5	20.83
2. เล่าข่าวและเหตุการณ์	16	66.67
3. เตรียมความพร้อมนักเรียน	21	87.50
4. จัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	22	91.67
5. เล่าเรื่อง เล่านิทาน เล่าเหตุการณ์	19	79.16
6. ใช้สื่อประกอบการสอน	24	100.00
7. ใช้เพลงประกอบการสอน	20	80.00
8. ใช้เกมประกอบการสอน	15	62.09
9. สาธิต	12	50.00
10. ทดลอง	11	45.83
11. แสดงบทบาทสมมติ	9	37.50
12. สถานการณ์จำลอง	6	25.00
13. แสดงละคร	-	-
14. กรณีตัวอย่าง	13	54.16
15. บรรยาย	24	100.00

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
16.	อภิปราย	20	83.33
17.	โต้วาที	-	-
18.	แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	15	62.09
19.	เชิญวิทยากรมาบรรยายและ/หรือสาธิต	-	-
20.	ให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด	14	58.33
21.	ใช้การแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	10	41.66
22.	ให้การเสริมแรงนักเรียน	19	79.16
23.	สรุปบทเรียน	19	79.16
24.	สอนซ่อมเสริม	1	4.16
25.	ทบทวนบทเรียนก่อนเรียน	24	100.00
26.	ทดสอบก่อนเรียน	11	45.83
27.	ทดสอบหลังเรียน	24	100.00

จากตารางที่ 17 แสดงว่าครูนำกิจกรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกือบทุกกิจกรรม กิจกรรมที่ครูจำนวนมากที่สุด (ทุกคน) นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การใช้สื่อประกอบการสอน การบรรยาย การทบทวนบทเรียนก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียน รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน และน้อยที่สุดในกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ส่วนกิจกรรมที่ครูไม่ได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเลย ได้แก่ การแสดงละคร การโต้วาที และการเชิญวิทยากรมาบรรยายสาธิต

2.2 ผลการประเมินพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของ
ครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน โดยการสัมภาษณ์นักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียน จำนวน 120 คน เกี่ยวกับการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาทั้ง 24 คน ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน
เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ นักเรียน 3 ใน 5 คน ตอบว่าครูได้จัดกิจกรรมนั้น ๆ
จึงถือว่าครูมีการจัดกิจกรรม ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ร้อยละของจำนวนครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังการฝึกอบรม
4 เดือน ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. สันทนาการเข้า/กิจกรรมเตรียมนักเรียนก่อนเข้าเรียน	24	100.00
2. เล่าข่าวและเหตุการณ์	23	95.83
3. เตรียมความพร้อมนักเรียน	24	100.00
4. จัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	24	100.00
5. เล่าเรื่อง เล่านิทาน เล่าเหตุการณ์	22	91.67
6. ใช้สื่อประกอบการสอน	24	100.00
7. ใช้เพลงประกอบการสอน	22	91.67
8. ใช้เกมประกอบการสอน	21	87.50
9. สำนึก	23	95.83
10. ทดลอง	22	91.67
11. แสดงบทบาทสมมติ	23	95.83
12. สถานการณ์จำลอง	22	91.67
13. แสดงละคร	20	83.33
14. กรณีตัวอย่าง	19	79.17
15. บรรยายและ/หรืออธิบาย	24	100.00
16. อภิปราย	24	100.00
17. โต้แย้ง	14	58.33

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
18. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	24	100.00
19. เชิญวิทยากรมาบรรยายและ/หรือสาธิต	20	83.33
20. ให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด	21	87.50
21. ใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	23	95.83
22. ให้การเสริมแรงนักเรียน	24	100.00
23. สรุบบทเรียน	23	95.83
24. สอนซ่อมเสริม	24	100.00
25. ทบทวนบทเรียนก่อนเรียน	24	100.00
26. ทดสอบก่อนเรียน	22	91.67
27. ทดสอบหลังเรียน	23	95.83
28. ประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน	24	100.00

จากตารางที่ 18 แสดงว่า ครูนำกิจกรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรม กิจกรรมที่ครูจำนวนมากที่สุด (ทุกคน) นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสนทนายามเช้าหรือกิจกรรมการเตรียมนักเรียนก่อนเรียน การเตรียมความพร้อมนักเรียน การนำเข้าสู่บทเรียน การใช้สื่อประกอบการสอน การบรรยาย การอธิบาย การอภิปราย การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน การเสริมแรงนักเรียน การสอนซ่อมเสริม การทบทวนบทเรียนก่อนเรียนและการประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน รองลงไปคือ การเล่าข่าวและเหตุการณ์ การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ การสรุบบทเรียนและการทดสอบหลังเรียน และน้อยที่สุดในกิจกรรมการโต้วาที รองลงมาได้แก่ การใช้กรณีตัวอย่าง

2.3 ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู
 ประถมศึกษา ภายหลังจากการฝึกอบรม 4 เดือน โดยการให้ครูตอบแบบสอบถาม

จากการสอบถามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

ประถมศึกษา ภายหลังจากการฝึกอบรม 4 เดือน จำนวน 24 คน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน
 คือ ครูจะต้องตอบว่าปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ในระดับนาน ๆ ครั้ง หรือ บ่อยครั้ง ถือว่าครู
 ได้จัดกิจกรรมนั้น ๆ ปรากฏผลดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ร้อยละของจำนวนครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังจากการฝึกอบรม
 4 เดือน ได้จากการสอบถามครู

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. สันทนาการเข้า หรือกิจกรรมเตรียมนักเรียนก่อนเข้าเรียน	24	100.00
2. เล่าข่าวและเหตุการณ์	24	100.00
3. เตรียมความพร้อมนักเรียน	24	100.00
4. จัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	24	100.00
5. เล่าเรื่อง เล่านิทาน เล่าเหตุการณ์	24	100.00
6. ใช้สื่อประกอบการสอน	24	100.00
7. ใช้เพลงประกอบการสอน	22	91.67
8. ใช้เกมประกอบการสอน	21	87.50
9. สำนึก	23	95.83
10. ทดลอง	22	91.67
11. แสดงบทบาทสมมติ	22	91.67
12. สถานการณ์จำลอง	22	91.67
13. แสดงละคร	21	87.50
14. กรณีตัวอย่าง	22	91.67
15. บรรยายและ/หรืออธิบาย	24	100.00
16. อภิปราย	22	91.67
17. โต้แย้ง	15	71.43

ตารางที่ 19 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
18. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	21	87.50
19. เชิญวิทยากรมาบรรยายและ/หรือสาธิต	16	66.67
20. ให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด	21	87.50
21. ใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	24	100.00
22. ให้การเสริมแรงนักเรียน	24	100.00
23. สรุปบทเรียน	24	100.00
24. สอนซ่อมเสริม	24	100.00
25. ทบทวนบทเรียนก่อนเรียน	24	100.00
26. ทดสอบก่อนเรียน	24	100.00
27. ทดสอบหลังเรียน	24	100.00
28. ประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน	24	100.00
29. จัดป้ายนิเทศตรงตามเนื้อหาที่สอน	24	100.00
30. ให้คำปรึกษานักเรียนทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว	24	100.00
31. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	24	100.00
32. สร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลด้วยตนเอง	24	100.00
33. ศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน	24	100.00

จากตารางที่ 19 แสดงว่า ครูนำกิจกรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรม กิจกรรมที่ครูจำนวนมากที่สุด (ทุกคน) นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สันทนาการเข้า หรือกิจกรรมเตรียมนักเรียนก่อนเข้าเรียน การเล่าข่าวและเหตุการณ์ การเตรียมความพร้อมนักเรียน การจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน การเล่าเรื่อง เล่านิทาน เล่าเหตุการณ์ การใช้สื่อประกอบการสอน

การบรรยาย-อธิบาย การใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ การเสริมแรงนักเรียน
 การสรุปบทเรียน การสอนซ่อมเสริม การทบทวนบทเรียนก่อนเรียน การทดสอบก่อนเรียน
 การทดสอบหลังเรียน การประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนของ
 นักเรียน การจัดป้ายนิเทศตรงตามเนื้อหาที่สอน การให้คำปรึกษานักเรียนทั้งเรื่อง
 การเรียนและเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเพื่อปรับปรุงการเรียน
 การสอน การสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเอง การศึกษาหลักสูตรและ
 แผนการสอน และกิจกรรมที่ครูจำนวนน้อยที่สุดจัด คือ กิจกรรมการโต้วาที
 รองลงไปคือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายและ/หรือสาธิต

2.4 ผลสรุปการประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม จำนวน 24 คน ด้วยการสังเกตครู
 การสัมภาษณ์นักเรียนและการสอบถามครู เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ

- 1) ถ้าสังเกตพบว่าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถือว่าครู
 ได้จัดกิจกรรมนั้น
- 2) ถ้าพบว่าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการตอบ
 แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์นักเรียน แต่ไม่พบในการสังเกต ถือว่าครูได้จัดกิจกรรมนั้น
- 3) กิจกรรมการเรียนการสอนใดที่ไม่มีในแบบสังเกตและใน
 แบบสัมภาษณ์นักเรียน ก็ให้ถือว่าครูได้จัดกิจกรรมนั้น ๆ ถ้าครูตอบว่าได้จัดกิจกรรมนั้น ๆ
- 4) ถ้าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ข้อ 1 -3 ถือว่าครูไม่มีการจัด
 กิจกรรมนั้น ๆ
- 5) ครูจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ได้จัดกิจกรรมการเรียน
 การสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามเกณฑ์ข้อ 1 -3 อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวน
 กิจกรรมทั้งหมด
 ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ร้อยละของจำนวนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูได้รับจากการฝึกอบรม
แล้วนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

คนที่	จำนวนกิจกรรม (N = 33)	ร้อยละ
1	30	90.91
2	26	78.79
3	24	72.73
4	33	100.00
5	33	100.00
6	27	81.82
7	31	93.94
8	30	90.91
9	33	100.00
10	29	87.88
11	30	90.91
12	33	100.00
13	24	72.73
14	31	93.94
15	33	100.00
16	33	100.00
17	32	96.97
18	32	96.97
19	31	93.94
20	31	93.94
21	33	100.00
22	33	100.00
23	33	100.00
24	33	100.00

จากตารางที่ 20 แสดงว่า จากการสังเกตครู การสัมภาษณ์นักเรียน และ การใช้แบบสอบถามครูนั้น ครูนำกิจกรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ตั้งแต่ร้อยละ 72.73-100 ของจำนวนกิจกรรมทั้งหมด และมีครู จำนวน 21 ใน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ได้นำเอากิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ร้อยละ 81.82-100 ของจำนวนกิจกรรมการเรียน การสอนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ครูอย่างน้อยร้อยละ 80 ต้องจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวน กิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมด

สรุป ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ภายหลังจากการฝึกอบรม 4 เดือน พบว่า ครูได้นำกิจกรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด กิจกรรมที่ครูจำนวนมากที่สุด (ทุกคน) นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ กิจกรรมสนทนายามเช้า หรือการเตรียม นักเรียนก่อนเข้าเรียน การเตรียมความพร้อมนักเรียน การจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน การใช้สื่อประกอบการสอน การบรรยาย อธิบาย การให้แรงเสริมนักเรียน การสรุป บทเรียน การทบทวนบทเรียนก่อนเรียน การทดสอบหลังเรียน การประสานกับผู้ปกครอง นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน การจัดป้ายนิเทศตรงตามเนื้อหาที่สอน การให้ คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ เพื่อนครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การสร้างและใช้เครื่องมือวัดผลด้วยตนเอง และการศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน รองลงไปคือ กิจกรรมเล่าข่าวและเหตุการณ์ การสาธิต การใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ และการสรุปบทเรียน และน้อยที่สุดใน กิจกรรมการโต้วาที รองลงมาได้แก่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย สาธิต และ การใช้ กรณีตัวอย่าง

3. ผลการประเมินพฤติกรรมการค้นคว้าของครูประถมศึกษา ภายหลังจาก การฝึกอบรม 4 เดือน

การประเมินพฤติกรรมการค้นคว้าของครูประถมศึกษา ภายหลังจาก การฝึกอบรม 4 เดือน ได้จากการวัดพฤติกรรมของครูด้วยแบบวัด กป.1 และ กป.3 และ การสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ครูแสดงถึงความมีคุณธรรมนั้น ๆ (กป.2) ดังนี้

3.1 ผลการประเมินพฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าของครูประถมศึกษา

ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน จากการตอบแบบวัดคุณธรรม (กป.1)

จากการวัดคุณธรรมของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน จำนวน 24 คน แบบวัดคุณธรรมของครู (กป.1) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ ครูจะต้องมีค่าเฉลี่ยของคะแนนในแบบวัด กป.1 แต่ละข้อ ตั้งแต่ 4.00 ขึ้นไป ถือว่า ครูมีคุณธรรมนั้น ๆ ปรากฏผลดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ร้อยละของจำนวนครูที่ถือว่ามีคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรม จากแบบวัด กป.1

คุณธรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. ความมีมนุษยสัมพันธ์	23	95.83
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	14	58.33
3. ความมีเหตุผล	18	75.00
4. ความเชื่อมั่นในตนเอง	19	79.17
5. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	17	70.83
6. ความรับผิดชอบต่อน้ำที่	20	83.33
7. ความเมตตาากรุณา	23	95.83
8. ความอดทนอดกลั้น	21	87.50
9. ความขยันหมั่นเพียร	20	83.33
10. ความมีระเบียบวินัย	19	79.17
11. ความพอถึ	22	91.67
12. ความสามัคคี	10	41.67

จากตารางที่ 21 แสดงว่า ครูมีคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรมทุกคุณธรรม โดยครูจำนวนมากที่สุดมีคุณธรรมด้านความมีมนุษยสัมพันธ์และความเมตตาากรุณา คิดเป็นร้อยละ 95.83 รองลงมาได้แก่ ความพอถึและความอดทนอดกลั้น ร้อยละ 91.67 และ 87.50 ตามลำดับ และน้อยที่สุดในคุณธรรมความสามัคคี ร้อยละ 41.67 รองลงไปคือ ความซื่อสัตย์สุจริต คิดเป็นร้อยละ 58.33 ของจำนวนครูทั้งหมด

3.2 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา
 ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน จากการสัมภาษณ์นักเรียนด้วยแบบวัดคุณธรรม (กป.2)
 จากการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ครูแสดงถึงความมี
 คุณธรรมนั้น ๆ จำนวน 120 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์นักเรียน (กป.2) เกณฑ์ที่ใช้
 ในการประเมิน คือ นักเรียนตั้งแต่ 3 ใน 5 คน ตอบว่าครูมีพฤติกรรมในแต่ละคุณธรรม
 อย่างน้อย 2 ใน 3 รายการ จึงจะถือว่าครูมีคุณธรรมนั้น ๆ ปรากฏผลดังตารางที่ 22
 ตารางที่ 22 ร้อยละของจำนวนครูที่ถือว่ามีคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรม จากแบบวัด กป.2

คุณธรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. ความมีมนุษยสัมพันธ์	24	100.00
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	24	100.00
3. ความมีเหตุผล	24	100.00
4. ความเชื่อมั่นในตนเอง	24	100.00
5. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	24	100.00
6. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	20	83.33
7. ความเมตตาากรุณา	23	95.83
8. ความอดทนอดกลั้น	9	37.50
9. ความขยันหมั่นเพียร	23	95.83
10. ความมีระเบียบวินัย	24	100.00
11. ความทอถึ	23	95.83
12. ความสามัคคี	24	100.00

จากตารางที่ 22 แสดงว่า ครูมีคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรมทุกคุณธรรม
 โดยครูจำนวนมากที่สุดมีคุณธรรมด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเหตุผล
 ความเชื่อมั่นในตนเอง ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความมีระเบียบวินัย
 และความสามัคคีคิดเป็นร้อยละ 100 และน้อยที่สุดในคุณธรรมความอดทนอดกลั้น
 คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของจำนวนครูทั้งหมด

3.3 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา
ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน จากการตอบแบบวัดคุณธรรม (ถป.3)

จากการวัดคุณธรรมของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม
4 เดือน จำนวน 24 คน ด้วยแบบวัดคุณธรรมของครู (ถป.3) เกณฑ์ที่ใช้ใน
การประเมิน คือ ครูต้องมีค่าเฉลี่ยของคะแนนในแบบวัดคุณธรรมของครู (ถป.3)
แต่ละข้อ ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป จึงถือว่าครูมีคุณธรรมนั้น ๆ ปรากฏผลดังตารางที่ 23
ตารางที่ 23 ร้อยละของจำนวนครูที่ดีกว่ามีคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรม จากแบบวัด ถป.3

คุณธรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. ความมีมนุษยสัมพันธ์	18	75.00
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	18	75.00
3. ความมีเหตุผล	15	62.50
4. ความเชื่อมั่นในตนเอง	11	45.83
5. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	15	62.50
6. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	11	45.83
7. ความเมตตากรุณา	20	83.33
8. ความอดทนอดกลั้น	17	70.83
9. ความขยันหมั่นเพียร	21	87.50
10. ความมีระเบียบวินัย	14	58.33
11. ความพอคิ	13	54.17
12. ความสามัคคี	15	62.50

จากตารางที่ 23 แสดงว่า ครูมีคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรมทุกคุณธรรม
โดยครูจำนวนมากที่สุดมีคุณธรรมด้านความขยันหมั่นเพียร คิดเป็นร้อยละ 87.50
รองลงมาได้แก่ ความเมตตากรุณา ร้อยละ 83.33 และน้อยที่สุดในคุณธรรม
ความเชื่อมั่นในตนเองและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 45.83 ของจำนวน
ครูทั้งหมด

3.4 ผลสรุปการประเมินพฤติกรรมค่านิยมของครูประถมศึกษา
ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

จากการสรุปพฤติกรรมค่านิยมของครูประถมศึกษา
ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน จำนวน 24 คน ด้วยแบบวัดคุณธรรมครู กป.1, กป.3
และการสัมภาษณ์นักเรียน (กป.2) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ ครูจำนวนไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 80 ต้องมีคุณธรรมตามเกณฑ์ในแบบวัดคุณธรรม กป.1, กป.3 และแบบสัมภาษณ์
นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมของครู (กป.2) อย่างน้อย 2 ใน 3 แบบ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
ของจำนวนคุณธรรมทั้งหมด ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 24-25

ตารางที่ 24 ร้อยละของจำนวนครูที่มีคุณธรรมอยู่ในระดับน่าพอใจ ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

คุณธรรม	แบบวัด กป.1		แบบวัด กป.2		แบบวัด กป.3		สรุป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความมีมนุษยสัมพันธ์	23	95.83	24	100.00	18	75.00	23	95.83
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	14	58.33	24	100.00	18	75.00	21	87.50
3. ความมีเหตุผล	18	75.00	24	100.00	15	62.50	22	91.67
4. ความเชื่อมั่นในตนเอง	19	79.17	24	100.00	11	45.83	19	79.17
5. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์	17	70.83	24	100.00	15	75.00	23	95.83
6. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	20	83.33	20	83.33	11	45.83	20	83.33
7. ความเมตตา กรุณา	23	95.83	23	95.83	20	83.33	24	100.00
8. ความอดทนอดกลั้น	21	87.50	9	37.50	17	70.83	16	66.67
9. ความซื่อสัตย์สุจริต	20	83.33	23	95.83	21	87.50	24	100.00
10. ความมีระเบียบวินัย	19	79.17	24	100.00	14	58.33	21	87.50
11. ความพอดี	22	91.67	23	95.83	13	54.17	23	95.83
12. ความสามัคคี	10	41.67	24	100.00	15	62.50	19	79.17

จากตารางที่ 24 แสดงว่า ครูมีคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรมทุกคุณธรรม โดยครูจำนวนมากที่สุดมีคุณธรรมด้านความเมตตากรุณาและความซื่อสัตย์ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาได้แก่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และความพอที คิดเป็นร้อยละ 95.83 และน้อยที่สุดในคุณธรรมความอดทนอดกลั้น คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามัคคี คิดเป็นร้อยละ 79.17 ของจำนวนครูทั้งหมด สำหรับคุณธรรมความอดทนอดกลั้น ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามัคคี มีจำนวนครูที่มีคุณธรรมเหล่านี้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ครูจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ต้องมีคุณธรรมตามเกณฑ์ในแบบวัดคุณธรรม กป.1 กป.2 และ กป.3 อย่างน้อย 2 ใน 3 แบบ เมื่อทดสอบนัยสำคัญแล้ว พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ครูจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีคุณธรรมตามเกณฑ์ในแบบวัดคุณธรรม กป.1 กป.2 และ กป.3 อย่างน้อย 2 ใน 3 แบบ ทุกคุณธรรม ซึ่ง เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 25 ร้อยละของจำนวนคุณธรรมที่ครูมี ภายหลังการฝึกอบรม

คนที่	จำนวนคุณธรรม 12 คุณธรรม	ร้อยละ
1	8	66.67
2	12	100.00
3	10	83.33
4	12	100.00
5	9	75.00
6	10	83.33
7	7	58.33
8	11	91.67
9	11	91.67
10	12	100.00

ตารางที่ 25 (ต่อ)

คนที่	จำนวนคุณธรรม 12 คุณธรรม	ร้อยละ
11	12	100.00
12	12	100.00
13	10	83.33
14	12	100.00
15	11	91.67
16	8	66.67
17	12	100.00
18	11	91.67
19	12	100.00
20	12	100.00
21	10	83.33
22	10	83.33
23	8	66.67
24	12	100.00

จากตารางที่ 25 แสดงว่า ครูมีคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรม ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 79.17 ของจำนวนครูทั้งหมด ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ครูจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ต้องมีคุณธรรมในแบบวัดคุณธรรม กป.1-กป.3 อย่างน้อย 2 ใน 3 แบบ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนคุณธรรมทั้งหมด เมื่อทดสอบนัยสำคัญสำคัญแล้ว พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ครูมีคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

สรุป ผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา ภายหลังจากการฝึกอบรม 4 เดือน พบว่า ครูมีคุณธรรมเป็นไปตามเกณฑ์กำหนด ครูจำนวนมากที่สุด (ทุกคน) มีคุณธรรมด้านความเมตตากรุณาและความซื่อสัตย์ ร่องลงมาได้แก่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความพอคิ และน้อยที่สุดในคุณธรรมความอดทนอดกลั้น ร่องลงมาได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองและ ความสามัคคี

ผลการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา ภายหลังจากการฝึกอบรม 5 เดือน เป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน

สภาพโดยทั่ว ๆ ไปของโรงเรียนที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ตลอดระยะเวลา 1 ภาคเรียน มีลักษณะดังนี้คือ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นในระดับอำเภอ ตั้งอยู่ในชนบท ที่ประชาชนมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักและอยู่ในหมู่บ้านในโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ซึ่งอยู่ใกล้กับถนนและห่างจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 2 กิโลเมตร มีครูทั้งหมด 8 คน เป็นหญิง 5 คน ครูส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 35 ปี และอายุราชการน้อยกว่า 15 ปี ทุกคนนับถือศาสนาพุทธและสมรสแล้ว ครูครึ่งหนึ่งมีวุฒิปริญญาตรีและสอนทุกวิชา โรงเรียนนี้มีความพร้อมในค่านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีอาคารเรียนแบบ 2 ชั้น 2 หลัง รวม 16 ห้อง โรงฝึกงาน 1 หลัง โรงอาหาร 1 หลัง ส้วม 7 ที่นั่ง ดงซิเมนต์เก็บน้ำฝน 4 ดง บ้านพักครู 4 หลัง มีสนามและบริเวณโรงเรียนทั้งสิ้น 15 ไร่ เปิดการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นละห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 121 คน และนับถือศาสนาพุทธ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ครูประจำชั้นสอนทุกวิชาทั้งวัน ส่วนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นั้น ครูอีก 4 คน (รวมทั้งครูใหญ่) จะหมุนเวียนเปลี่ยนกันสอนตามความเหมาะสมที่รับมอบหมาย ครูใหญ่จะแบ่งงานที่นอกเหนือจากงานสอนตามปกติ ให้ครูทุก ๆ คน รับผิดชอบตามความเหมาะสม เช่น งานโครงการอาหารกลางวัน โครงการสหกรณ์โรงเรียน โครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน และงานการเงิน พัสดุโรงเรียน เป็นต้น เนื่องจากมีนักเรียนและชั้นเรียนน้อย ทางโรงเรียนจึงใช้ห้องเรียนที่ว่างจัดเป็นห้องสมุดโรงเรียน ห้องเก็บสื่อประกอบการสอน ห้องพักครู ห้องประชุม

นักเรียน ห้องเก็บวัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ มุขสหกรณ์โรงเรียนและมุขพยาบาล และโรงเรียนแห่งนี้เข้าแถวเวลา 08.30 น. เข้าชั้นเรียนเวลา 09.00 น. หักเที่ยง เวลา 12.00-13.00 น. เข้าเรียนในตอนบ่ายเวลา 13.00 น. และให้นักเรียนทุกชั้น จัดแถวเพื่อเดินกลับบ้านเวลา 16.00 น.

อนึ่ง ในการศึกษาพฤติกรรมของครูครั้งนี้ ได้แบ่งพฤติกรรมที่ศึกษา ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

4.1 ในด้านการจัดการเรียนการสอน จากการเข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน ปรากฏว่าครูจะผลัดกันทำหน้าที่อบรมและตรวจดู ความสะอาดเรียบร้อยของนักเรียนหน้าเสาธงทุกเช้า หลังจากนั้นนักเรียนบางคน หรือบางกลุ่มออกมารายงานการเดินแถว หรือเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้ เรียกชื่อนักเรียนเพราะครูจำชื่อนักเรียนได้หมดทุกคนและจัดโต๊ะเก้าอี้พอสักกับจำนวน นักเรียน ถ้าโต๊ะไหนว่างครูก็รู้ว่าใครขาด ครูได้ตักเตือนนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อย ๆ หรือ ที่ไม่ส่งการบ้านและงานต่าง ๆ

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูบางคนทุกจากตลก มีการร้องเพลง ทบทวนความรู้ที่เรียนในช่วงโมงก่อน ๆ เขียนคำศัพท์ใหม่ ๆ เล่นนิทานและข่าวเหตุการณ์ บ้าง ให้นักเรียนอ่านหนังสือไปพลางก่อน มีการให้นักเรียนแข่งขันเขียนคำต่าง ๆ บน กระดานดำ เป็นต้น

ชั้นสอน ครูทุกคนใช้บัตรคำประกอบการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ครูบางคนใช้วิทยุโรงเรียน เทปเพลง ประกอบการสอนวิชาดนตรีนาฏศิลป์ ครูได้สั่งให้นักเรียนนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ในบางกลุ่มวิชาครูได้สาธิตการสอนแล้วให้นักเรียนทำตาม เช่น คนตรี นาฏศิลป์ งานบ้าน พลศึกษา ลูกเสือและวิทยาศาสตร์ เป็นต้น บางกลุ่มวิชาครูให้นักเรียน ทดลอง เช่น ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีการเพาะเมล็ดพืช เป็นต้น แต่ครู ไม่ค่อยมีทักษะและความรู้ในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือทักษะต่าง ๆ ของกลุ่มวิชา นั้น ๆ บางกลุ่มวิชาครูให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ไปศึกษากันในห้องสมุด สำหรับการแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การแสดงละคร กรณีตัวอย่างมีน้อย มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาสาธิตให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ดูเพียง

ครั้งเดียว ครูไม่เคยให้นักเรียนโตว่าที่กันเลย โดยทั่วไปครูใช้การบรรยาย อธิบาย ในการสอน แม้กระทั่งในการสอนจริยศึกษาก็ใช้อยู่บ่อย ๆ ซึ่งครูให้เหตุผลว่าไม่มีอุปกรณ์การสอนและสอนได้ง่ายกว่าวิธีการสอนอย่างอื่น อย่างไรก็ตาม ครูนิยมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยเฉพาะในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 วิธีการที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม คือ ให้แบ่งกลุ่มตามเพศ ตามลำดับเลขที่ ตามความสนใจ ตามแถวที่นั่ง ครูแบ่งให้เอง การหยิบฉลาก การใช้เพลงและการละเล่นระหว่างนักเรียนเก่งอ่อน หรือ ชายหญิง แต่มีอยู่บ่อยครั้งที่ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วปล่อยให้เด็กเรียนแต่ละคนทำงานแบบต่างคนต่างทำ เมื่อคิวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น หรือเมื่อนักเรียนตอบคำถามถูก ครูให้นักเรียนคนอื่น ๆ ประบมือ หรือครูทักยกย่องชมเชย พยักหน้า หรือพูดว่า อือ เออ หรือแจกรางวัลให้

ขั้นสรุป ครูส่วนใหญ่เป็นผู้สรุปบทเรียน บางครั้งก็ไม่ใคร่สรุปบทเรียน หรือบางครั้งนักเรียนเป็นผู้สรุปและครูเป็นผู้เสริมในบางส่วน แล้วให้นักเรียนจด บันทึก

ขั้นประเมินและวัดผล ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบตามจุดประสงค์เมื่อสอนจบบทหรือเนื้อหานั้น ๆ มีหลายครั้งที่ครูส่วนใหญ่เฉลยคำตอบแล้วให้นักเรียนตรวจกันเอง บางข้อครูไม่ได้อธิบาย หรือชี้แนะว่าทำไมต้องตอบอย่างนั้น บางครั้งนักเรียนทำผิดแต่เพื่อน ๆ ตรวจให้ถูก เช่น กว้าง เป็น กว้าง หรือ $\frac{4}{100} = 4$ ซึ่งอาจทำให้นักเรียนจำในสิ่งที่ผิด ๆ ไป หรือทำให้ครูไม่รู้สภาพที่แท้จริงของนักเรียนแต่ละคนได้ เกี่ยวกับแบบทดสอบหรือแบบวัดต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ในการประเมินนักเรียนนั้น ครูจะเป็นผู้สร้างและเป็นผู้วัดผลประเมินผลเอง โดยครูได้คัดลอก หรือคัดแปลงมาจากข้อสอบต่าง ๆ เช่น ข้อสอบเก่า แบบทดสอบตามวัตถุประสงค์ในหลักสูตรของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อมีการสอบครูให้นักเรียนสอบในหลาย ๆ ลักษณะ คือ ให้ทำแบบทดสอบ ซึ่งครูเน้นมากเป็นพิเศษ ให้นักเรียนสอบภาคปฏิบัติ เช่น อ่านภาษาไทยทีละคนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หรืออ่านและพูดภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เป็นต้น

กิจกรรมอื่น ๆ ครูบางคนสอนตามบันทึกการสอนที่ได้จัดทำไว้ล่วงหน้าก่อนสอน 1 สัปดาห์ ครูบางคนสอนโดยใช้คู่มือครู แผนการสอน ประกอบหนังสือแบบเรียนของนักเรียน แต่ไม่มีการบันทึกการสอนไว้ล่วงหน้า เมื่อสอนเสร็จบันทึกการสอน

ครูบางคนนำเอาบันทึกการสอนของปีที่ผ่านมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ในชั้นการเรียนการสอน ครูจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากนักเรียนมีปัญหาต่าง ๆ ครูก็ให้ความช่วยเหลือด้วยดี นอกจากนี้ ครูไม่ค่อยให้ความสนใจเกี่ยวกับผลงานใหม่ ๆ ของนักเรียน แผนภูมิ และป้ายนิเทศ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นของเก่า ๆ ทั้งสิ้น แต่ในชั้นความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ครูได้ชักชวนให้ผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ วันเข้าค่ายลูกเสือ ยุวกาชาด และครูใ้ค่นำนักเรียนไปพัฒนาวัดในวันมาฆบูชา

เป็นที่น่าสังเกตว่า โดยทั่วไปแล้วครูใช้การบรรยาย และการอธิบายในการสอน ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยสอนลูกเสือและยุวกาชาด จริยศึกษา พลศึกษา ข่าวดูและเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่จะสอนวิชาอื่น ๆ แทน หรือปล่อยให้ว่าง หรือให้นักเรียนไปเล่น หรือเข้าห้องสมุด บางครั้งนักเรียนบอกให้ครูสอนพลศึกษา ครูก็ให้นักเรียนไปวิ่งเล่นกันในสนาม หรือนำนักเรียนไปเล่นที่สนามโดยครูนั่งดูเพียงชั่วครูก็เลิกแล้วให้นักเรียนเล่นกันตามอิสระ นอกจากนี้ ครูใช้ข้อสอบสอนนักเรียนและหลักเลี้ยงที่จะสอน หรือประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4.2 ในด้านพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู จากการเข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน ปรากฏว่า ครูทุกคนมาโรงเรียนก่อนเวลา 08.30 น. แต่งกายสะอาดเรียบร้อยด้วยเสื้อฝ้ายราคาไม่แพง ครูทุกคนจะผลัดกันทำหน้าที่อบรมนักเรียนหน้าเสาธงทุกเช้า ครูมักจะจับกลุ่มคุยกันขณะนักเรียนเข้าแถว เรื่องที่คุยได้แก่ ห้วยไต่ดิน เครื่องสำอางค์ การเรียนการสอน เป็นต้น เมื่อเพลงชาติคังขึ้นครูหยุดคุยและยืนตรงเคารพธงชาติทันที เมื่อให้นักเรียนเข้าห้องเรียนไปสักครู ครูก็แยกย้ายกันไปสอนประมาณเวลา 09.05-09.10 น. เป็นประจำ เมื่อเข้าไปในห้อง ครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้ตรวจการบ้าน หรืองานที่นักเรียนส่ง คังนั้นบางครั้งครูตรวจงานให้ในขณะที่นักเรียนนั่งอยู่เฉย ๆ หรือส่งคืนกลับแล้วให้นักเรียนตรวจกันเองโดยครูเฉลยคำตอบให้ บางครั้งครูก็ตรวจให้ในขณะที่มอบหมายให้นักเรียนทำงาน หรือแบบฝึกหัดกลุ่มวิชาอื่น ๆ ขณะที่กำเนินการสอนอยู่ ครูจำนวนครึ่งหนึ่งใช้ไม้เคาะโต๊ะ ใช้ไม้ตีกระดานคำ พูดเสียงดังหรือตีนักเรียนที่ไม่สนใจเรียน นักเรียนคนไหนที่ครูอธิบายซ้ำแล้วซ้ำอีกแต่ไม่เข้าใจหรือทำแบบฝึกหัดไม่ได้ หรือตอบคำถามผิด ครูบางคนใช้ไม้ตีนักเรียนทันที

บางคนใช้นิวส์ที่ตีระฆังนักเรียนและแสดงอาการเบื่อหน่ายนักเรียนพวกนี้ และเวลาที่ครูจับกลุ่มคุยกันจะกล่าวถึงนักเรียนพวกนี้ว่าเป็นเด็กใจ เมื่อมอบหมายงานให้นักเรียนแล้ว ครูปล่อยให้ให้นักเรียนทำงานไปซึ่งครูครั้งหนึ่งไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะแนะนำ ชี้แจง หรืออธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนที่เรียนอ่อน เมื่อมอบงานให้นักเรียนแล้ว ครูจะมานั่งที่โต๊ะครู บางคนนั่งอ่านหนังสือพิมพ์ นวนิยาย ทำบันทึกการสอน บันทึก ป.02 และบัญชีรายชื่อนักเรียน เมื่อนักเรียนไม่สบาย หรือไม่มีอุปกรณ์การเรียน หรือประสบกับปัญหาต่าง ๆ ครูก็ให้ความช่วยเหลือทันที บ่อยครั้งที่ครูปล่อยให้ให้นักเรียนทำงานอยู่ในห้องเรียน ส่วนครูออกมาออกห้องเพื่อจับกลุ่มคุยกับครูคนอื่น ๆ เป็นระยะเวลาสั้น ๆ หรือออกมาซื้อของที่ห่อค้า แม่ค้านำมาขายที่โรงเรียน ตอนพักเที่ยง ครูส่วนใหญ่ซื้ออาหารของโครงการอาหารกลางวันทีคณะครูร่วมกันจัดทำและรับประทานอาหารร่วมกัน พูดคุยกันไปเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ จนกระทั่งเวลา 13.05-13.10 น. ครูต่างคนต่างแยกย้ายเข้าห้องเรียนเพื่อสอนนักเรียน ในตอนเย็นช่วงที่ให้นักเรียนเข้าแถวกลับบ้าน ครูส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มกันเพื่อกลับบ้านพร้อม ๆ กับนักเรียน เวลา 16.05 น. เมื่อมีวันสำคัญทางศาสนา ครูทุกคนจะเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา บางครั้งจะนำนักเรียนไปพัฒนาวัด นอกจากนี้ ครูส่วนใหญ่ได้พยายามชวนชวนหาความรู้โดยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช จนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้วเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของจำนวนครูทั้งหมดในโรงเรียน และมีครูส่วนหนึ่งยังไม่สำเร็จการศึกษา และครูส่วนใหญ่นิยมเล่นหยอ้ตักกันอีกด้วย

โดยสรุปแล้วครูมีคุณธรรมที่องค์การที่เด่นชัดในก้านความเมตตา กรุณาต่อนักเรียน ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ ความมีมนุษยสัมพันธ์และความสามัคคี และครูมีคุณธรรมน้อยไปบ้างในเรื่อง ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเหตุผลและความอดทนอดกลั้น

การศึกษาสภาพการใช้เพลงและเกมประกอบการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4
ภายหลังการฝึกอบรม 6 เดือน

ผลการศึกษาสภาพการใช้เพลงและเกมประกอบการสอนของครูประถมศึกษา
เขตการศึกษา 4 ภายหลังการฝึกอบรม 6 เดือน มีดังนี้

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร
2. สภาพการใช้เพลงและเกมประกอบการสอน

ผลการศึกษาสภาพการใช้เพลงและเกมประกอบการสอนของครูประถมศึกษา
เขตการศึกษา 4 ภายหลังการฝึกอบรม 6 เดือน มีรายละเอียด ดังนี้

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพการใช้เพลงและเกมประกอบ
การสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังการฝึกอบรม 6 เดือน จำนวน
63 คน จำแนกสถานภาพได้ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 สถานภาพทั่วไปของครูประถมศึกษาในค่านเทศ อายุ อาชวราชการ
และวุฒิการศึกษา

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	21	33.33
	หญิง	42	66.67
อายุ	26-30 ปี	6	9.52
	31-35 ปี	30	47.62
	36-40 ปี	15	23.81
	41-45 ปี	9	14.29
	46 ปีขึ้นไป	3	4.76

ตารางที่ 26 (ต่อ)

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
อายุราชการ	6-10 ปี	19	30.16
	11-15 ปี	32	50.79
	16-20 ปี	11	17.46
	21 ปีขึ้นไป	1	1.59
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าอนุปริญญา	4	6.35
	อนุปริญญา	13	20.63
	ปริญญาตรี	46	73.02

จากตารางที่ 26 แสดงว่า ครูประถมศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.62 มีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.79 และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 73.02

2. สภาพการใช้เพลงและเกมประกอบการสอน

การศึกษาสภาพการใช้เพลงและเกมประกอบการสอนของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 4 ภายหลังจากฝึกอบรม 6 เดือน จำนวน 63 คน ได้เสนอผลการศึกษาไว้ ดังนี้

- 2.1 แหล่งเนื้อเพลงที่นำมาใช้ประกอบการสอน
- 2.2 หลักในการเลือกเพลงประกอบการสอน
- 2.3 การนำเพลงไปใช้ประกอบการสอน
- 2.4 ลักษณะการใช้เพลงประกอบการสอน
- 2.5 ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือครูเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้เพลง

ประกอบการสอน

- 2.6 ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถใช้เพลงประกอบการสอนให้
ได้ผลเท่าที่ควร

- 2.7 แหล่งเกมที่นำมาใช้ประกอบการสอน
 2.8 หลักในการเลือกเกมประกอบการสอน
 2.9 การนำเกมไปใช้ประกอบการสอน
 2.10 ลักษณะการใช้เกมประกอบการสอน
 2.11 ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือครูเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกมประกอบ

การสอน

2.12 ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถใช้เกมประกอบการสอนให้
 ได้ผลเท่าที่ควร

ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 27- 38 ตามลำดับ

สภาพการใช้เพลงประกอบการสอน

ตารางที่ 27 จำนวนและค่าร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามแหล่งเนื้อเพลงที่
 นำมาใช้ประกอบการสอน

แหล่งเพลงประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. แผนการสอน คู่มือครู คู่มือการสอน	61	98.83
2. วิทยุโรงเรียน	44	69.84
3. วารสารและสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ	14	22.22
4. เพลงขอกนิยมที่นำมาใช้ทั้งเนื้อร้องและทำนอง	7	11.11
5. นำทำนองเพลงขอกนิยมมาแต่งเนื้อร้องโดยให้ สอดคล้องกับบทเรียน	11	17.46
6. แต่งขึ้นมาใหม่ทั้งเนื้อร้องและทำนอง โดยให้เนื้อร้อง สอดคล้องกับบทเรียน	8	12.70

จากตารางที่ 27 แสดงว่าครูนำเนื้อเพลงมาใช้ประกอบการสอนจาก
 แผนการสอน คู่มือครูและคู่มือการสอน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.83 รองลงมา
 คือ วิทยุโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 69.84 และน้อยที่สุดจากเพลงขอกนิยมที่นำมาใช้ทั้ง
 เนื้อร้องและทำนอง คิดเป็นร้อยละ 11.11 รองลงไปคือ การแต่งขึ้นมาใหม่ทั้งเนื้อร้อง
 และทำนอง โดยให้เนื้อร้องสอดคล้องกับบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 12.70

ตารางที่ 28 จำนวนและค่าร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามหลักในการเลือก
เพลงประกอบการสอน

หลักในการเลือกเพลงประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาสาระของเนื้อเพลง	54	85.71
2. ท่วงนองเพลงง่าย ๆ หรือที่นักเรียนคุ้นหู	33	52.38
3. ภาษาที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น	33	52.38
4. ความสั้นยาวของเพลง	22	34.91

จากตารางที่ 28 แสดงว่าครูถ่วงถึงเนื้อหาสาระของเนื้อเพลงมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมาคือ ท่วงนองเพลงง่าย ๆ หรือที่นักเรียนคุ้นหู และภาษาที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 52.38 และน้อยที่สุดในด้าน ความสั้นยาวของเพลง คิดเป็นร้อยละ 34.91

ตารางที่ 29 จำนวนและค่าร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามการนำเพลงไปใช้
ในการประกอบการสอน

การนำเพลงไปใช้ประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. ชื่อนำเข้าสู่บทเรียน	56	88.89
2. ชื่อกำเนิการสอน	18	28.57
3. ชันสรูปบทเรียน	48	76.19
4. กิจกรรมสลับเพื่อความบันเทิง	30	47.62

จากตารางที่ 29 แสดงว่าครูนำเพลงไปใช้ประกอบการสอนในชื่อนำเข้าสู่บทเรียนมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาคือ ชันสรูปบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 76.19 และน้อยที่สุดในชื่อกำเนิการสอน คิดเป็นร้อยละ 28.57

ตารางที่ 30 จำนวนและค่าร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามการใช้เพลง ประกอบการสอน

ลักษณะการใช้เพลงประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. เตรียมตัวล่วงหน้า หรือฝึกร้องก่อนถึงชั่วโมงสอน	49	77.78
2. เขียนเนื้อเพลงลงบนกระดานดำ หรือแผนภูมิ	45	71.43
3. ให้นักเรียนจด หรือคัดเนื้อเพลงลงในสมุด	38	60.32
4. อธิบายความหมายเนื้อเพลงพร้อมทั้งสอศแทรกคุณธรรม	36	57.14
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนอ่านเนื้อเพลง	12	19.05
6. ให้นักเรียนค้นหาศัพท์ยาก ๆ หรือศัพท์ใหม่ ๆ จาก เนื้อเพลง	14	22.22
7. อภิปรายความหมายของเนื้อเพลงร่วมกับนักเรียน	31	49.21
8. ให้นักเรียนสรุปความหมายจากเนื้อเพลง	24	38.10
9. ร้อง หรือเปิดแถบเสียงให้นักเรียนฟัง 1-2 เที้ยว ก่อนที่จะให้นักเรียนร้องจริง	43	68.25
10. ร้องนำแล้วให้นักเรียนร้องทีละวรรค	41	65.08
11. ให้นักเรียนร้องพร้อม ๆ กัน และเกาะจังหวะประกอบ	45	71.43
12. ให้นักเรียนทำท่าทางประกอบ	40	63.35
13. เน้นการสอนภาษาไทยไปด้วย	27	42.86
14. หิมพ์เนื้อเพลงแจกนักเรียน	1	1.59

จากตารางที่ 30 แสดงว่าครูใช้เพลงประกอบการสอนโดยมีการเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า หรือฝึกร้องเพลงก่อนถึงชั่วโมงสอนมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ การเขียนเนื้อเพลงลงบนกระดานดำ หรือแผนภูมิและการให้นักเรียนร้องพร้อม ๆ กัน แล้วเกาะจังหวะประกอบ คิดเป็นร้อยละ 71.43 และน้อยที่สุดในด้านการหิมพ์เนื้อเพลงแจกนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.59 รองลงมาคือ การแบ่งกลุ่มนักเรียนอ่านเนื้อเพลง คิดเป็นร้อยละ 19.05

ตารางที่ 31 จำนวนและค่าร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามผู้ที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคในการใช้เพลงประกอบการสอน

ผู้ที่ครูขอความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่	4	6.35
2. ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่	2	3.17
3. หัวหน้าสายวิชา	6	9.52
4. ครูวิชาการโรงเรียน	11	17.46
5. เพื่อนครูในโรงเรียน	58	92.06
6. นักเรียน	5	7.94
7. ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน	8	12.70
8. ศึกษานิเทศก์อำเภอ	8	12.70
9. ศึกษานิเทศก์จังหวัด	2	3.17
10. วิทยากรในท้องถิ่น	3	4.76
11. ไม่ขอความช่วยเหลือจากใคร เพราะไม่มีปัญหาและอุปสรรค	3	4.76

จากตารางที่ 31 แสดงว่าครูขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูในโรงเรียน เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคในการใช้เพลงประกอบการสอนมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.06 รองลงมาได้แก่ ครูวิชาการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 17.46 และน้อยที่สุดจากผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 3.17 รองลงมาคือ วิทยากรในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 4.76 นอกจากนี้ ครูจำนวนร้อยละ 4.76 ที่ไม่ขอความช่วยเหลือจากใครเพราะไม่มีปัญหาและอุปสรรคใด ๆ ในการใช้เพลงประกอบการสอน

ตารางที่ 32 จำนวนและค่าร้อยละของจำนวนครูประถมศึกษา จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถใช้เพลงประกอบการสอนให้ได้ผลเท่าที่ควร

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1. ร้องเพลงไม่เป็น	18	28.57
2. อายและไม่มั่นใจที่จะร้องเพลง	4	6.35
3. หาแหล่งเพลงไม่ได้	5	7.49
4. ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน	-	-
5. การใช้เพลงประกอบการสอนทำให้เวลาที่ใช้สอน เนื้อหาในหลักสูตรลดลง	13	20.63
6. หาเพลงประกอบการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนไม่ได้	16	25.40
7. ไม่ชอบร้องเพลง	6	9.52
8. ไม่มีเวลาสอนร้องเพลง	5	7.94
9. นักเรียนไม่สนใจ	-	-
10. ทราบเนื้อร้องแต่ไม่ทราบทำนองเพลงเพราะไม่ได้ ระบุไว้	24	38.10
11. ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ประกอบการสอน (ในกรณีที่ร้องไม่เป็น หรือร้องไม่ได้)	5	7.94
12. ผลกระทบต่อห้องเรียนใกล้เคียง	11	17.46
13. ไม่มีปัญหา	6	9.52

จากตารางที่ 32 แสดงว่าครูจำนวนมากที่สุดมีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถใช้เพลงประกอบการสอนให้ได้ผลเท่าที่ควรในค้ำนทราบเนื้อร้อง แต่ไม่ทราบทำนองเพลงเพราะไม่ได้ระบุทำนองไว้ คิดเป็นร้อยละ 38.10 รองลงมาได้แก่ ร้องเพลงไม่เป็น คิดเป็นร้อยละ 28.57 และน้อยที่สุดในค้ำนความอายและไม่มั่นใจที่จะร้องเพลง คิดเป็นร้อยละ 6.35 รองลงมาคือ ค้ำนหาแหล่งเพลงไม่ได้ ไม่มีเวลาสอนร้องเพลงและไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ประกอบการสอน คิดเป็นร้อยละ 7.94 สำหรับการไม่ให้ความสนับสนุนของผู้บริหารและนักเรียนไม่ให้ความสนใจนั้น ไม่เป็นปัญหา

ค่อครู นอกจากนี้ ครูไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการใช้เพลงประกอบการสอนให้ได้ผล
เท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 9.52

สภาพการใช้เกมประกอบการสอน

ตารางที่ 33 จำนวนและค่าร้อยละของจำนวนครูประถมศึกษา จำแนกตามแหล่งเกม
ที่นำมาใช้ประกอบการสอน

แหล่งเกมประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. แผนการสอน คู่มือครู คู่มือการสอน	59	93.65
2. คิดขึ้นมาเอง	30	47.62
3. วารสารและสิ่งตีพิมพ์	16	25.40
4. คัดแปลงจากเกมอื่น ๆ เพื่อความเหมาะสมกับนักเรียน	31	49.21
5. การฝึกอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน	19	30.16

จากตารางที่ 33 แสดงว่าครูนำเกมมาใช้ประกอบการสอนจากแผนการสอน
คู่มือครู คู่มือการสอน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.65 รองลงมาได้แก่ คัดแปลง
จากเกมอื่น ๆ เพื่อความเหมาะสมกับนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 49.21 และน้อยที่สุดคือ
จากวารสารและสิ่งตีพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 25.40

ตารางที่ 34 จำนวนและค่าร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามหลักในการเลือกเกม
ประกอบการสอน

หลักในการเลือกเกมประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาและวิชาที่สอน	53	84.13
2. หาอุปกรณ์ได้ง่าย	28	44.44
3. ความเหมาะสมกับผู้เรียน	51	80.95
4. กติกาไม่ซับซ้อน เล่นได้ทั้งชายหญิง	39	61.90
5. ความสนุกสนานและเร้าใจนักเรียน	42	66.67
6. จุดประสงค์ของการใช้เกม	26	41.27
7. อันตรายที่อาจเกิดจากเกม	25	39.68

จากตารางที่ 34 แสดงว่าครุภัณฑ์ถึงเนื้อหาและสาระวิชาที่สอนในการเลือก
เกมประกอบการสอน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.13 รองลงมาคือ
ความเหมาะสมกับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 80.95 และน้อยที่สุดในเรื่อง อันตรายที่เกิด
จากเกม คิดเป็นร้อยละ 39.68

ตารางที่ 35 จำนวนและค่าร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามการใช้เกมประกอบ
การสอน

การนำเกมไปใช้ประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน	49	77.78
2. ชี้นำในการสอน	40	63.49
3. ชี้นำสรุปบทเรียน	40	63.49
4. ชี้นำประเมินผล	30	47.62
5. กิจกรรมสลับเพื่อความบันเทิง	10	15.87

จากตารางที่ 35 แสดงว่าครูนำเกมไปใช้ประกอบการสอนในชี้นำเข้าสู่
บทเรียน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมาได้แก่ ชี้นำในการสอน
และชี้นำสรุปบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 63.49 และน้อยที่สุดคือ กิจกรรมสลับเพื่อ
ความบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 15.87

ตารางที่ 36 จำนวนและค่าร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามลักษณะการใช้เกม
ประกอบการสอน

ลักษณะการใช้เกมประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. วางแผนและเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า	56	88.89
2. เล่นตามกฎเกณฑ์ไม่มุ่งแต่ชนะจนเกินไป	34	53.97
3. ให้ความเป็นธรรมแก่นักเรียนโดยเสมอหน้า	31	49.21
4. ออกคำสั่งและสาธิตการเล่นชัดเจนและกระชับ	29	46.03

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ลักษณะการใช้เกมประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนกละกันทั้งชายหญิง อ่อนแก่่ง เพื่อจะได้ช่วยเหลือกัน	38	60.32
6. กำหนดเวลาเล่นแน่นอน ไม่ล่าช้ากว่ากำหนด	16	25.40
7. เน้นการปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียน	40	63.49
8. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปการเล่น การจัดหา จัดเก็บอุปกรณ์อย่างทั่วถึง	40	63.49
9. ฝึกให้นักเรียนศึกษาเกมประกอบการสอน	10	15.87
10. ฝึกนักเรียนให้เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี	35	55.56

จากตารางที่ 36 แสดงว่าครูใช้เกมประกอบการสอนโดยการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาคือ เน้นการปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียนและการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปการเล่น การจัดหา จัดเก็บอุปกรณ์อย่างทั่วถึง คิดเป็นร้อยละ 63.49 และน้อยที่สุดในค่านการฝึกให้นักเรียนศึกษาเกมประกอบการสอน คิดเป็นร้อยละ 15.87 รองลงมาได้แก่ การกำหนดเวลาเล่นแน่นอนไม่ล่าช้ากว่ากำหนด คิดเป็นร้อยละ 25.40

ตารางที่ 37 จำนวนและค่าร้อยละของจำนวนครูประถมศึกษา จำแนกตามผู้ที่ถูขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคในการใช้เกมประกอบการสอน

ผู้ที่ถูขอความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่	4	6.35
2. ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่	2	3.17
3. หัวหน้าสายวิชา	8	12.70
4. ครูวิชาการโรงเรียน	17	26.98
5. เพื่อนครูในโรงเรียน	57	90.48
6. นักเรียน	7	11.11

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ผู้ที่ครูขอความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
7. ครูวิชาการกลุ่ม	2	3.17
8. ศึกษานิเทศก์อำเภอ	5	7.94
9. ศึกษานิเทศก์จังหวัด	1	1.59
10. วิทยากรในท้องถิ่น	3	4.76
11. ไม่ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เพราะไม่มีปัญหาและอุปสรรค	2	3.17

จากตารางที่ 37 แสดงว่าครูขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูในโรงเรียน เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคในการใช้เกมประกอบการสอน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.48 รองลงมาได้แก่ ครูวิชาการในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 26.98 และน้อยที่สุดคือ ศึกษานิเทศก์จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 1.57 รองลงมาคือ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูวิชาการกลุ่มประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 3.17 นอกจากนี้ ครูไม่ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เพราะไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการใช้เกมประกอบการสอน คิดเป็นร้อยละ 3.17

ตารางที่ 38 จำนวนและค่าร้อยละของครูประถมศึกษา จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถใช้เกมประกอบการสอนให้ได้ผลเท่าที่ควร

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีความอดทน	22	34.92
2. ไม่ชอบเกม	1	1.59
3. ไม่มีความรู้ในเรื่องเกม	7	11.11
4. ไม่มั่นใจที่จะสอน	5	7.94
5. ไม่มีเวลาที่จะสอน	4	6.35
6. หาแหล่งเกมไม่ได้	6	9.52
7. นักเรียนไม่สนใจ	-	-

ตารางที่ 38 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
8. ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน	1	1.59
9. การใช้เกมประกอบการสอนทำให้เวลาที่ใช้สอน เนื้อหาในหลักสูตรลดลง	16	25.40
10. หาเกมประกอบการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนไม่ได้	16	25.40
11. ไม่มีปัญหา	8	12.70

จากตารางที่ 38 แสดงว่าครูมีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถใช้เกมประกอบการสอนให้ได้ผลเท่าที่ควรในค่านความไม่ถนัดในเรื่องเกม มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.92 รองลงมาได้แก่ การใช้เกมประกอบการสอนทำให้เวลาที่ใช้สอนเนื้อหาในหลักสูตรลดลงและหาเกมประกอบการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 25.40 นอกจากนี้ ครูไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการใช้เกมประกอบการสอน คิดเป็นร้อยละ 12.70

สรุป ครูประถมนศึกษา นำเพลงและเกมประกอบการสอนมาจากแผนการสอน คู่มือครู คู่มือการสอน มีจำนวนมากที่สุด ในการเลือกใช้นี้จนถึงเนื้อหาสาระ และความเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ซึ่งครูนำไปใช้ในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยมีการเตรียมตัว เตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงสอน มีจำนวนมากที่สุด สำหรับผู้ที่ครูขอความช่วยเหลือมากที่สุดเมื่อเกิดปัญหา คือ เพื่อนครูในโรงเรียน นอกจากนี้ ปัญหาและอุปสรรคที่ครูจำนวนมากที่สุดประสบ คือ ครูไม่ทราบทำนองเพลงและไม่มีคามถนัดในเรื่องเกม